

tat 2, i l'article 11, apartats 2 i 5, de la Llei General per a la Defensa dels Consumidors i Usuaris i normes concordants.

Disposició transitòria tercera. *Responsabilitat civil pels danys causats per productes defectuosos posats en circulació abans del 8 de juliol de 1994.*

Les normes del llibre tercer, títol II, capítol I d'esta norma no seran aplicables a la responsabilitat civil derivada dels danys causats per productes posats en circulació abans del 8 de juliol de 1994.

Esta responsabilitat es regirà per les regles del capítol II de l'esmentat títol, amb les regles addicionals següents:

1. Amb caràcter general, i sense perjudi del que resulte més favorable al consumidor i usuari, en virtut d'altres disposicions o acords convencionals, regiran els criteris següents en matèria de responsabilitat:

a) El productor, subministrador o proveïdor de productes als consumidors i usuaris, respon de l'origen, la identitat i la idoneïtat dels productes, d'acord amb la seua naturalesa i finalitat i amb les normes que els regulen.

b) En el cas de productes a granel en respon el tenidor, sense perjudi que es puga identificar i provar la responsabilitat de l'anterior tenidor, proveïdor o subministrador.

c) En el supòsit de productes envasats, etiquetats i tancats amb tancament íntegre, en respon la firma o raó social que figure en l'etiqueta, presentació o publicitat. Podrà eximir-se d'eixa responsabilitat provant-ne la falsificació o la incorrecta manipulació per tercers, que en seran els responsables.

2. En tot cas serà aplicable el règim de responsabilitat previst per l'article 148 als productes alimentaris, els d'higiene, neteja, cosmètics, especialitats o productes farmacèutics, gas, electricitat, vehicles de motor, joguets i productes dirigits als xiquets.

3. Si a la producció de danys concorren diverses persones, respondran solidàriament davant dels perjudicats. El qui pague al perjudicat tindrà dret a repetir dels altres responsables, segons la seua participació en la causació dels danys.

Disposició final primera. *Modificació de quanties.*

S'autoritza el Govern a modificar les quanties establides en esta norma. Les quanties dels articles 51 i 148 es modificaran tenint en compte la variació dels índexs de preus al consum i les previstes en l'article 141 per a adaptar-les a les revisions periòdiques de la normativa comunitària.

Disposició final segona. *Desplegament reglamentari.*

Es faculta el Govern per a dictar, en matèria de la seua competència, les disposicions necessàries per a l'aplicació d'esta norma. En particular, el Govern determinarà els productes de naturalesa duradora a què es referix l'article 126.

Disposició final tercera. *Aplicabilitat del règim reglamentari en matèria d'infraccions i sancions.*

A l'efecte del que estableix el llibre primer, títol IV, capítol II, d'esta norma serà aplicable el Reial Decret 1945/1983, de 22 de juny, pel qual es regulen les infraccions i sancions en matèria de defensa del consumidor i de la producció agroalimentària, sense perjudi de les seues ulteriors modificacions o adaptacions pel Govern.

CAP DE L'ESTAT

20635 LLEI ORGÀNICA 14/2007, de 30 de novembre, de Reforma de l'Estatut d'Autonomia de Castella i Lleó. («BOE» 288, d'1-12-2007.)

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegem i entenguen esta llei.
Sapieu: Que les Corts Generals han aprovat la llei següent i jo la sancione.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

El Ple de les Corts de Castella i Lleó, en la seua sessió del dia 23 de juny de 2005, va aprovar una resolució, conseqüència del Debat sobre política general de la Comunitat, per la qual es manifestava la voluntat d'elaborar un estudi proposat per a una possible reforma de l'Estatut de la Comunitat de Castella i Lleó.

En compliment de la voluntat manifestada per la cambra, es crea el dia 7 d'abril de 2006 una Comissió no Permanent per a l'Estudi de la Reforma de l'Estatut d'Autonomia, encarregada de l'elaboració d'un informe sobre l'oportunitat de l'esmentada reforma i els possibles continguts d'esta.

La formulació d'esta proposta de reforma és fruit de les conclusions contingudes en l'informe de la dita comissió, i en la seua elaboració s'han tingut molt presents les distintes aportacions realitzades davant d'esta des de diversos àmbits de la societat de Castella i Lleó.

En conclusió, amb la proposta normativa que ara es presenta, es materialitza la voluntat manifestada per la societat de Castella i Lleó d'escometre l'actualització de la norma institucional bàsica de la Comunitat, aprofundint en el nostre autogovern.

Article únic.

L'Estatut d'Autonomia de Castella i Lleó, aprovat per la Llei Orgànica 4/1983, de 25 de febrer, i que va ser reformat per la Llei Orgànica 11/1994, de 24 de març, i per la Llei Orgànica 4/1999, de 8 de gener, passa a quedar redactat en els termes següents:

ESTATUT D'AUTONOMIA DE CASTELLA I LLEÓ

PREÀMBUL

La Comunitat Autònoma de Castella i Lleó sorgix de la moderna unió dels territoris històrics que componien i van donar nom a les antigues corones de Lleó i Castella.

Fa mil cent anys es va constituir el Regne de Lleó, del qual es van separar en qualitat de regnes al llarg del segle XI els de Castella i Galícia i, el 1143, el de Portugal. Durant estes dos centúries els monarques que van posseir el govern d'estes terres van aconseguir la dignitat d'emperadors, tal com testifiquen les intitolacions d'Alfons VI i Alfons VII.

El procés de colonització de la vall del Duero durant els segles IX i X, i el desenrotllament de la vida urbana al llarg del Camí de Sant Jaume i la Via de la Plata en este mateix temps, van constituir fets històrics que definixen la nostra configuració geogràfica, cultural i social.

Ja llavors, lleonesos i castellans van oferir al món exemples de respecte i convivència entre les cultures diverses que poblaven estes terres, exemples refermats sovint en els furs lleonesos i en els costums i gestes castellanes. Ja llavors, es van posar els primers fonaments

de la futura organització municipal, amb documents com el Fur o Carta de Poblament de Brañosera (segle IX), que pot considerar-se amb orgull com el municipi més antic d'Espanya. Ja llavors, va brillar amb llum pròpia la defensa de les llibertats, quan el 1188 es van celebrar a Lleó les primeres Corts de la història d'Europa en què va participar l'estament ciutadà i on es documenta, com a pacte entre el monarca i els estaments, el reconeixement de llibertats als súbdits d'un regne, amb la qual cosa crea un precedent que va tindre més tard la seua continuïtat en les Set Partides del rei Alfons X el Savi (1265) i que hui, en essència, perviu en les actuals Corts autonòmiques.

Amb anterioritat, es registren les empremtes més primitives del castellà: les pissarres visigodes d'Àvila i Salamanca testimonien la preformació de la seua estructura sintàctica i els primers testimonis escrits apareixen en el Cartulari Gòtic de Valpuesta (Burgos) i en la «Nodicia de Kesos» del monestir lleonés dels Sants Just i Pastor de Rozuela (Lleó).

També a les terres lleoneses i castellanques es van posar en peu les primeres universitats d'Espanya. Valladolid i Salamanca rivalitzen en l'honor de ser la més antiga. La primera, perquè es considera hereva de l'Estudi General que Alfons VIII de Castella va crear a Palència el 1208. La segona, perquè la seua fundació es remunta a 1218, per obra d'Alfons IX de Lleó.

A partir de la unió definitiva dels regnes de Lleó i de Castella, succeïda el 1230 sota el regnat de Ferran III, la Corona de Castella i Lleó contribuirà decisivament a la conformació del que més tard serà Espanya, i s'embarcarà en empreses de transcendència universal, com el descobriment d'Amèrica el 1492.

D'estes terres va sorgir el clamor que, el 1520, amb la formació de la Junta Santa d'Àvila, es va alçar en defensa dels furs i llibertats del Regne enfront de la centralització del poder en mans de la Corona que encarnava Carles I. Si a Villalar (23 d'abril de 1521) la sort de les armes va ser adversa als comuners, no va ocórrer així amb els seus ideals, que poden ser considerats precursors de les grans revolucions liberals europees. Com a homenatge a eixe moviment, el 23 d'abril és hui la festa oficial de la comunitat autònoma.

D'estes terres va sorgir també la gran aportació a la humanitat que va suposar l'Escola del Dret de Gents de Salamanca, on van destacar noms com Suárez o Vitoria. I en estes terres, Bartolomé de les Casas va defensar la dignitat dels indígenes del Nou Món en la célebre «Controvèrsia de Valladolid» (1550-1551).

En estes terres van nàixer o van passar una part important de les seues vides hòmens i dones que van contribuir a la formació de la cultura hispànica. Cultura, humanisme i configuració institucional que després del descobriment es va implantar a Amèrica. El Tractat de Tordesillas, a més de traçar la línia de demarcació clara i precisa per a la presència de la Corona de Castella i Lleó, primer, i d'Espanya, després, al Nou Món, va impulsar el model d'organització municipal com a fonament de la vida ciutadana i l'Audiència com a òrgan judicial i de govern, implantada per primera vegada a Santo Domingo (1510).

Castella i Lleó és una comunitat rica en territoris i gents, configurada per castellans i lleonesos; respectuosa amb la pluralitat que la integra i defensora de la convivència que l'enriquitx des del seu mateix naixement.

Comunitat històrica i cultural reconeguda, Castella i Lleó ha forjat un espai de trobada, diàleg i respecte entre les realitats que la conformen i definixen. La seua personalitat, refermada sobre valors universals, ha contribuït de manera decisiva al llarg dels segles a la formació d'Espanya com a nació i ha sigut un important nexa d'unió entre Europa i Amèrica.

El seu autogovern es fonamenta en la Constitució de 1978, així com en els drets que, en el seu marc, emparen els territoris dins d'Espanya i en l'escenari europeu.

L'Estatut d'Autonomia de Castella i Lleó, promulgat per la Llei Orgànica 4/1983, de 25 de febrer, va ser fruit del consens de les principals forces polítiques castellanques i lleoneses, i va suposar l'establiment d'un sistema d'autogovern que feia ús del dret a l'autonomia que reconeix la Constitució Espanyola. Des de la seua aprovació, l'Estatut ha demostrat la seua utilitat per al desenrotllament de l'autogovern de la Comunitat.

Ha sigut reformat en dos ocasions. La primera, el 1994, va consistir bàsicament en un increment significatiu de les competències de la Comunitat. La segona es va produir el 1999 i, a més d'ampliar el nivell competencial de Castella i Lleó, va suposar la creació o inclusió en l'Estatut de noves institucions al servei de l'autogovern.

Estes dos reformes han suposat avanços importants per a remeiar insuficiències, limitacions i diferències que existien amb altres estatuts, que en la seua posada en marxa van seguir la via privilegiada de l'article 151 de la Constitució. Amb estes s'ha sabut adaptar l'Estatut a les noves i canviant realitats, al mateix temps que han servit de base a l'ampliació del marc competencial i institucional de la Comunitat, equiparant-la amb les restants comunitats autònomes d'Espanya quant al grau i a la qualitat de la seua autonomia política.

Tant l'aprovació inicial de l'Estatut com les seues posteriors reformes van comptar amb el suport d'un amplíssim consens polític. Este tret és el que permet afirmar que l'Estatut és la norma fonamental en què tenen cabuda tots els ciutadans de Castella i Lleó. I ha sigut un instrument d'innegable progrés per als lleonesos i els castellans, cosa que demostra la seua validesa i efectivitat.

Ha arribat el moment de plantejar una nova reforma tan oportuna com necessària. Oportuna perquè ens permet aprofundir en el projecte de Comunitat aprofitant totes les nostres potencialitats i adaptar-nos a les noves realitats d'una societat dinàmica, canviant i diferent de la de l'any 1983 en què es va aprovar l'Estatut d'Autonomia. Necessària, perquè el projecte històric que naix amb la reforma de l'Estatut ha de permetre'ns afrontar amb garanties els reptes d'un temps nou, definit pels profunds canvis geopolítics, socials, econòmics, culturals i tecnològics ocorreguts al món i per la posició d'Espanya en eixe context.

El que es pretén ara és dur a terme una reforma que ens permeta disposar d'un estatut que, dins del marc constitucional, abaste el més alt nivell. Per això s'introdueixen disposicions que aprofundixen i perfeccionen els instruments d'autogovern, s'incorporen noves competències que és necessari que vagen acompanyades d'un finançament adequat, es millora el funcionament institucional, es reconeixen drets socials dels ciutadans de Castella i Lleó, que queden així millor protegits, i es consoliden espais competencials oberts al futur.

A través de la present reforma, l'Estatut d'Autonomia assumix l'experiència institucional acumulada des de la creació de la comunitat autònoma i la posa al servei de les persones. El títol I, de nova factura, inclou un catàleg de drets dels castellans i lleonesos i definix els principals objectius de l'acció política de la Comunitat, amb la qual cosa dóna cos jurídic a la idea d'un estatut d'autonomia que es definix no sols com a norma institucional bàsica, sinó també com a garant dels drets i del benestar dels ciutadans.

L'Estatut incorpora també disposicions dirigides a millorar el funcionament institucional i a aprofundir en l'autonomia política de Castella i Lleó dins del marc constitucional. El títol II regula de forma més completa els mecanismes bàsics del règim parlamentari i introdueix un nou capítol, consagrat al poder judicial a la Comunitat.

El nou títol III recull l'organització territorial, i ofereix un marc general per al desenrotllament de l'autonomia dels municipis, les províncies i la resta d'ens locals. En este sentit, l'Estatut reconeix la pluralitat i singularitat dels seus territoris, entre els quals es troben realitats com la comarca del Bierzo amb una prolongada trajectòria institucional. El títol IV, també de nova incorporació, regula amb més precisió les relacions de cooperació amb l'Estat i les altres comunitats autònomes, presidides pels principis de solidaritat i lleialtat institucional, i situa la Comunitat a Europa i al món. El títol V adapta el nivell competencial de la Comunitat ampliant-lo, consolidant-lo i perfilant amb precisió algunes de les matèries més sensibles, com ara l'educació, la sanitat, la seguretat o la gestió de l'aigua. El títol VI recull les normes bàsiques dirigides a possibilitar que la Comunitat dispose dels recursos suficients per a garantir que els castellans i lleonesos reben uns servicis públics equiparables als del conjunt de l'Estat. Finalment, el títol VII formula el procediment de reforma de l'Estatut com l'acord de dos voluntats representades, respectivament, per les Corts de Castella i Lleó i per les Corts Generals.

El present Estatut posa així en mans dels ciutadans i de les institucions de Castella i Lleó els instruments necessaris perquè el progrés social, cultural i econòmic de la Comunitat continue fent-se realitat durant els pròxims anys.

Per tot això, el poble de Castella i Lleó representat en les seues Corts ha proposat, i les Corts Generals han aprovat, el present Estatut d'Autonomia de Castella i Lleó.

TÍTOL PRELIMINAR

La Comunitat de Castella i Lleó

Article 1. *Disposicions generals.*

1. Castella i Lleó és una comunitat històrica i cultural que té el seu origen en els antics regnes de Lleó i de Castella, ha contribuït de manera decisiva a la formació d'Espanya com a nació, exercix el seu dret a l'autogovern i es constituïx en comunitat autònoma en el marc de la Constitució i del present estatut d'autonomia.

2. La Comunitat de Castella i Lleó, com a regió d'Europa, assumix els valors de la Unió Europea i vetla pel compliment dels seus objectius i per la defensa dels drets reconeguts en l'ordenament jurídic europeu.

Article 2. *Àmbit territorial.*

El territori de la Comunitat de Castella i Lleó comprén el dels municipis integrats en les actuals províncies d'Àvila, Burgos, Lleó, Palència, Salamanca, Segòvia, Sòria, Valladolid i Zamora.

Article 3. *Seu.*

1. Una llei de les Corts de Castella i Lleó, aprovada per majoria de dos terços, fixarà la seu o seus de les institucions bàsiques de la Comunitat.

2. La Junta de Castella i Lleó determinarà la ubicació dels organismes o servicis de l'Administració de la Comunitat, atenent criteris de descentralització, eficàcia i coordinació de funcions i la tradició historicocultural.

Article 4. *Valors essencials.*

La llengua castellana i el patrimoni històric, artístic i natural són valors essencials per a la identitat de la Comunitat de Castella i Lleó i seran objecte d'especial protecció i suport, per a la qual cosa es fomentarà la creació d'entitats que atenguen el dit fi.

Article 5. *La llengua castellana i la resta del patrimoni lingüístic de la Comunitat.*

1. El castellà forma part del patrimoni històric i cultural més valuós de la Comunitat, estés a tot el territori nacional i a molts altres estats. La Junta de Castella i Lleó fomentarà l'ús correcte del castellà en els àmbits educatiu, administratiu i cultural.

Així mateix, promourà el seu aprenentatge en l'àmbit internacional especialment en col·laboració amb les universitats de la Comunitat, per a la qual cosa podrà adoptar les mesures que considere oportunes.

2. El lleonés serà objecte de protecció específica per part de les institucions pel seu particular valor dins del patrimoni lingüístic de la Comunitat. La seua protecció, ús i promoció seran objecte de regulació.

3. Gaudirà de respecte i protecció la llengua gallega en els llocs en què habitualment s'utilitza.

Article 6. *Símbols de la Comunitat i festa oficial.*

1. Els símbols d'identitat exclusiva de la Comunitat de Castella i Lleó són el blasó, la bandera, el pendó i l'himne de Castella i Lleó.

2. La festa oficial de la Comunitat és el 23 d'abril.

3. El blasó de Castella i Lleó és un escut timbrat per la corona reial oberta, quarterat en creu o contraquarterat. El primer i quart quarters: en camp de gules, un castell d'or emmerletat de tres merlets, maçonat de sable i aclarit d'atzur. El segon i tercer quarters: en camp de plata, un lleó rampant de púrpura, linguat, unguat i armat de gules, coronat d'or.

4. La bandera de Castella i Lleó és quarterada i conté els símbols de Castella i Lleó, conforme s'han descrit en l'apartat anterior. La bandera ondejarà en tots els centres i actes oficials de la Comunitat, a la dreta de la bandera espanyola.

5. El pendó estarà constituït per l'escut quarterat sobre un fons carmesí tradicional.

6. Cada província i municipi conservaran les banderes i emblemes que els són tradicionals.

7. L'himne i els altres símbols de la Comunitat de Castella i Lleó es regularan mitjançant una llei específica.

8. La protecció jurídica dels símbols de Castella i Lleó és la que correspon als símbols de l'Estat.

TÍTOL I

Drets i principis rectoris

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 7. *Àmbit personal.*

1. A l'efecte del present estatut, tenen la condició política de ciutadans de Castella i Lleó tots els espanyols que, d'acord amb les lleis de l'Estat, tinguen veïnat administratiu en qualsevol dels municipis integrats en el territori de la Comunitat.

2. Gaudiran dels drets de participació en els assumptes públics definits en l'article 11 d'este estatut, com a ciutadans de Castella i Lleó, els espanyols residents en l'estranger que hagen tingut l'últim veïnat administratiu a Castella i Lleó i acrediten esta condició en la forma prevista en la legislació estatal. Igualment, gaudiran d'estos drets els seus descendents inscrits com a espanyols, si així ho sol·licitaren, en la forma que determine la llei de l'Estat.

Article 8. *Drets i deures dels ciutadans de Castella i Lleó.*

1. Els ciutadans de Castella i Lleó tenen els drets i deures establits en la Constitució Espanyola, en els tractats internacionals sobre drets humans ratificats per Espanya, en l'ordenament de la Unió Europea, així com els establits en l'àmbit de la comunitat autònoma pel present estatut d'autonomia.

2. Correspon als poders públics de Castella i Lleó promoure les condicions perquè la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en què s'integren siguin reals i efectives, remoure els obstacles que impedisquen o dificulten la seua plenitud i facilitar la participació de tots els castellans i lleonesos en la vida política, econòmica, cultural i social.

3. Els drets i principis del present títol no suposaran una alteració del règim de distribució de competències, ni la creació de títols competencials nous o la modificació dels ja existents. Cap de les disposicions d'este títol pot ser desplegada, aplicada o interpretada de manera que reduísca o limite els drets fonamentals reconeguts per la Constitució i pels tractats i convenis internacionals ratificats per Espanya.

Article 9. *Castellans i lleonesos a l'exterior.*

1. Els ciutadans oriüds o procedents de Castella i Lleó que residisquen en altres comunitats autònomes d'Espanya o fora del territori nacional, així com les seues associacions i centres socials, tindran el reconeixement del seu origen o procedència i el dret a col·laborar i compartir la vida social i cultural de Castella i Lleó.

2. Sense perjudi de les competències de l'Estat, una llei de les Corts de Castella i Lleó regularà l'abast i el contingut del dit reconeixement.

3. Per a facilitar el que s'ha disposat anteriorment, la Comunitat de Castella i Lleó podrà subscriure convenis amb altres comunitats autònomes i sol·licitar a l'Estat que s'adopten les previsions oportunes en els tractats i convenis internacionals que se subscriuen.

Article 10. *Drets dels estrangers.*

1. En el marc de la Constitució i de la legislació estatal aplicable, els drets que el present estatut reconeix als ciutadans de Castella i Lleó s'estendran als estrangers amb veïnat administratiu a la Comunitat en els termes que establisquen les lleis que els despleguen.

2. Els poders públics de la Comunitat promouran la integració social, econòmica, laboral i cultural dels immigrants en la societat de Castella i Lleó.

CAPÍTOL II

Drets dels castellans i lleonesos

Article 11. *Drets de participació en els assumptes públics.*

1. Els ciutadans de Castella i Lleó tenen dret a participar en els assumptes públics de la Comunitat directament o per mitjà de l'elecció de representants, en els termes establits en la Constitució, en el present estatut i en les lleis.

2. Els ciutadans de Castella i Lleó tenen dret a ser electors i elegibles en les eleccions legislatives autonòmiques en les condicions i amb els requisits que assenyalen les lleis.

3. La llei promourà la igualtat efectiva de les dones i dels hòmens en l'accés als mandats representatius autonòmics.

4. Els ciutadans de Castella i Lleó tenen dret a presentar iniciatives legislatives davant de les Corts de Castella i Lleó en els termes que establisquen les lleis.

5. Els ciutadans de Castella i Lleó tenen dret a promoure la convocatòria de consultes populars, relatives a decisions polítiques que siguin competència de la Comunitat, en les condicions i amb els requisits que assenyalen les lleis, respectant el que disposa l'article 149.1.32a. de la Constitució Espanyola.

6. Totes les persones tenen el dret a dirigir peticions a les institucions i a les administracions públiques de la Comunitat, així com als ens que en depenguen, en relació amb assumptes que siguin de la seua competència.

Article 12. *Dret a una bona administració.*

La llei garantirà els següents drets dels ciutadans en les seues relacions amb l'Administració autonòmica:

a) A rebre informació suficient sobre els servicis i prestacions a què poden accedir i sobre les condicions de l'accés a estos.

b) A un tractament imparcial i objectiu dels assumptes que els concernisquen i a la seua resolució en un termini raonable.

c) A l'accés als arxius i registres administratius, als documents de les institucions i administracions públiques de Castella i Lleó, i a la informació administrativa, amb les excepcions que legalment s'establisquen.

d) A la protecció de les dades personals contingudes en fitxers dependents de l'Administració autonòmica; es garantirà l'accés a les dites dades, a examinar-les i poder, si és el cas, corregir-les i cancel·lar-les. Mitjançant una llei de les Corts podrà crear-se l'Agència de Protecció de Dades de la Comunitat de Castella i Lleó per a vetlar pel respecte d'estos drets en el marc de la legislació estatal aplicable.

e) A l'accés en condicions d'igualtat i amb ple respecte als principis constitucionals de mèrit i capacitat a les ocupacions públiques en l'Administració autonòmica i en els ens que en depenen.

f) A formular queixes sobre el funcionament dels servicis públics.

Article 13. *Drets socials.*

1. Dret a l'educació. Totes les persones tenen dret a una educació pública de qualitat en un entorn escolar, que afavorisca la seua formació integral, i a la igualtat d'oportunitats en l'accés a esta. Els poders públics de la Comunitat garantiran la gratuïtat de l'ensenyança en els nivells educatius obligatoris i en aquells en què es determine per llei. Així mateix, establiran un sistema de beques i ajudes a l'estudi per a garantir l'accés als restants nivells educatius de totes les persones en funció dels seus recursos i aptituds.

Les persones amb necessitats educatives especials tenen dret a rebre el suport dels poders públics de la Comunitat per a accedir a l'educació, d'acord amb el que determinen les lleis. Es reconeix el dret de totes les persones adultes a l'educació permanent, en els termes que legalment s'establisquen.

2. Dret a la salut. Totes les persones tenen dret a la protecció integral de la seua salut, i els poders públics de la Comunitat vetllaran perquè este dret siga efectiu.

Els ciutadans de Castella i Lleó tindran garantit l'accés, en condicions d'igualtat, als servicis sanitaris de la Comunitat en els termes que la llei determine. Així mateix, seran informats sobre els servicis que el sistema de salut preste.

S'establiran legalment els drets i deures dels usuaris del sistema sanitari, i entre estos els següents:

a) A la intimitat i confidencialitat relatives a la pròpia salut, així com l'accés a la seua història clínica.

b) A la regulació de terminis perquè els siga aplicat un tractament.

c) Al respecte a les seues preferències pel que fa al metge i al centre.

d) A demanar una segona opinió mèdica quan així se sol·licite.

e) A ser informats suficientment abans de donar el seu consentiment als tractaments mèdics o a manifestar, si és el cas, instruccions prèvies sobre estos.

f) A rebre tractaments i cures pal·liatives adequats.

Les persones amb malaltia mental, les que patisquen malalties cròniques i invalidants i les que pertanguen a grups específics reconeguts sanitàriament com de risc, tindran dret a actuacions i programes sanitaris especials i preferents.

3. Dret d'accés als servicis socials. Els ciutadans de Castella i Lleó tenen dret a accedir en condicions d'igualtat al Sistema d'Acció Social de Castella i Lleó i a rebre informació sobre les prestacions de la xarxa de servicis socials de responsabilitat pública.

4. Drets laborals. Els ciutadans de Castella i Lleó tenen dret a accedir, en condicions d'igualtat i de manera gratuïta, al Servici Públic d'Ocupació de Castella i Lleó. Els treballadors tenen dret a formar-se i promoure's professionalment i a exercir les seues tasques de manera que se'ls garantisca la salut, la seguretat i la dignitat.

5. Drets de les persones majors. Les administracions públiques de Castella i Lleó vetllaran perquè les persones majors no siguen discriminades en cap àmbit de la seua existència i garantiran els seus drets, en particular, la protecció jurídica i de la salut, l'accés a un allotjament adequat, a la cultura i a l'oci, i el dret de participació pública i d'associació.

6. Drets de les persones menors d'edat. Els menors tenen dret a rebre de les administracions públiques de Castella i Lleó, amb prioritat pressupostària, l'atenció integral necessària per al desenrotllament de la seua personalitat i el seu benestar en el context familiar i social, en els termes que es determinen normativament.

7. Drets de les persones en situació de dependència i de les seues famílies. Els castellans i lleonesos que es troben en situació de dependència tenen dret a les prestacions públiques necessàries per a assegurar la seua autonomia personal, la seua integració socioprofessional i la seua participació en la vida social de la Comunitat. Les famílies amb persones dependents a càrrec seu tenen dret a les ajudes de les administracions públiques de la Comunitat en els termes que determine la llei.

8. Drets de les persones amb discapacitat. Les persones de Castella i Lleó amb algun grau de discapacitat tenen dret a la igualtat de tracte i d'oportunitats, a l'accessibilitat en qualsevol àmbit de la seua vida, així com a les ajudes públiques necessàries per a facilitar la seua plena integració educativa, laboral i social. Mitjançant una llei s'assegurarà la supressió de barreres en els espais i dependències d'ús públic i en el transport públic col·lectiu de passatgers. La llei reconeixerà, així mateix, la participació de les persones amb discapacitat en la definició de les polítiques que els afecten a través de les associacions representatives dels seus interessos.

Els poders públics promouran l'ús de la llengua de signes espanyola de les persones sordes, que haurà de ser objecte d'ensenyança, protecció i respecte. A més, les administracions públiques de la Comunitat implementaran la utilització dels sistemes que permeten la comunicació als discapacitats sensorials.

9. Dret a una renda garantida de ciutadania. Els ciutadans de Castella i Lleó que es troben en situació d'exclusió social tenen dret a accedir a una renda garantida de ciutadania. L'ordenament de la Comunitat determi-

narà les condicions per al gaudi d'esta prestació. Els poders públics promouran la integració social d'estes persones en situació d'exclusió.

10. Drets a la cultura i el patrimoni. Tots els castellans i lleonesos tenen dret, en condicions d'igualtat, a accedir a la cultura i al desenrotllament de les seues capacitats creatives individuals i col·lectives.

Article 14. *Dret a la no-discriminació per raó de gènere.*

1. Es prohibix qualsevol discriminació de gènere o orientació sexual, ja siga directa o indirecta.

2. Els poders públics de Castella i Lleó garantiran la transversalitat del principi d'igualtat de gènere en totes les seues polítiques, promovent accions positives per a aconseguir la igualtat d'oportunitats entre dones i hòmens, sobretot en els àmbits educatiu, econòmic, laboral, en la vida pública, en el medi rural, en relació amb la salut i amb els col·lectius de dones en situació de necessitat especial, particularment les víctimes de violència de gènere.

CAPÍTOL III

Deures dels castellans i lleonesos

Article 15. *Deures.*

Els ciutadans de Castella i Lleó, segons el que estableix l'article 8 del present estatut, tindran el deure de:

a) Contribuir al sosteniment del gasto públic, d'acord amb la seua capacitat econòmica.

b) Conservar i protegir el medi ambient i fer un ús responsable dels recursos naturals.

c) Col·laborar en les situacions de catàstrofes i emergència.

d) Respectar, cuidar i protegir el patrimoni cultural.

e) Fer un ús responsable i solidari dels béns i servicis públics.

f) Qualsevol altre que s'establisca per llei de Corts.

CAPÍTOL IV

Principis rectors de les polítiques públiques de Castella i Lleó

Article 16. *Principis rectors de les polítiques públiques.*

Els poders públics de Castella i Lleó han d'orientar les seues actuacions d'acord amb els principis rectors que estableixen la Constitució i el present estatut. En l'exercici de les seues competències, han de promoure i d'adoptar les mesures necessàries per a garantir la plena eficàcia dels següents objectius:

1. La prestació d'uns servicis públics de qualitat.

2. El creixement econòmic sostenible, orientat a la cohesió social i territorial i a la potenciació i aprofitament ple dels recursos de la Comunitat per a millorar la qualitat de vida dels castellans i lleonesos.

3. La creació d'ocupació estable i de qualitat, la garantia de la seguretat i salut laboral dels treballadors, així com de la seua formació permanent.

4. El foment del diàleg social com a factor de cohesió social i progrés econòmic, reconeixent el paper dels sindicats i de les organitzacions empresarials com a representants dels interessos econòmics i socials que els són propis, a través dels marcs institucionals permanents de trobada entre la Junta de Castella i Lleó i els dits agents socials. Per a això podrà regular-se un consell del diàleg Social a Castella i Lleó.

5. El desenrotllament de totes les formes d'activitat empresarial, amb especial atenció a la xicoteta i mitjana

empresa i als emprenedors autònoms, i el foment de les iniciatives de l'economia social, especialment al cooperativisme i la seua promoció.

6. La promoció i el foment de la investigació científica, el desenrotllament i la innovació tecnològica com a prioritat estratègica per a garantir el progrés social i econòmic de la Comunitat.

7. La projecció exterior de les empreses de Castella i Lleó, reconeixent el paper de les cambres de comerç en este àmbit.

8. L'exercici efectiu del dret dels ciutadans de Castella i Lleó a viure i treballar en la seua pròpia terra, creant les condicions que afavorisquen el retorn dels qui viuen a l'exterior i la seua reagrupació familiar.

9. La lluita contra la despoblació, articulant les mesures de caràcter institucional, econòmic, industrial i social que siguen necessàries per a fixar, integrar, incrementar i atraure població.

10. La modernització i el desenrotllament integral de les zones rurals de Castella i Lleó, dotant-les d'infraestructures i servicis públics suficients.

11. El suport als sectors agrícola, ramader i agroalimentari de la Comunitat per mitjà del desenrotllament tecnològic i biotecnològic, a fi de millorar-ne la competitivitat d'estos.

12. La plena integració dels jòvens en la vida pública i en la societat, facilitant la seua autonomia, en especial per mitjà de l'accés a la formació, a l'ocupació i a l'habitatge.

13. La protecció integral de les distintes modalitats de família, de manera que es garantisca la igualtat de tracte entre estes, i s'afavorisca la conciliació de la vida personal, familiar i laboral, la informació, formació i orientació de les famílies i l'atenció a les famílies amb necessitats especials.

14. L'accés en condicions d'igualtat de tots els castellans i lleonesos a un habitatge digne per mitjà de la generació de sòl i la promoció d'habitatge públic i d'habitatge protegit, amb especial atenció als grups socials en desavantatge.

15. La garantia efectiva del dret de tots els castellans i lleonesos a viure en un medi ambient ecològicament equilibrat i saludable, impulsant la compatibilitat entre l'activitat econòmica i la qualitat ambiental a fi de contribuir a un desenrotllament sostenible.

16. La protecció dels consumidors i usuaris, que inclou el dret a la protecció de la salut i la seguretat i dels seus legítims interessos econòmics i socials.

17. La protecció i difusió de la riquesa cultural i patrimonial de la Comunitat, afavorint la creació artística en totes les seues manifestacions i garantint la igualtat d'oportunitats de tots els ciutadans en l'accés a la cultura. Els poders públics de Castella i Lleó desenrotllaran actuacions tendents al retorn a la Comunitat dels béns integrants del seu patrimoni cultural que es troben fora del seu territori.

18. El foment de la presència cultural, econòmica i social de Castella i Lleó a l'exterior.

19. La promoció d'un sistema educatiu de qualitat, obert, plural i participatiu, que forme en els valors constitucionals.

20. El suport a les universitats de Castella i Lleó i l'estímul a l'excel·lència en la seua activitat docent i investigadora.

21. La plena incorporació de Castella i Lleó a la societat del coneixement, vetllant pel desenrotllament equilibrat de les infraestructures tecnològiques a tot el seu territori i garantint la igualtat d'oportunitats de totes les persones en l'accés a la formació i a l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació.

22. La garantia del dret dels ciutadans a rebre una informació plural i veraç, des del reconeixement del paper dels mitjans de comunicació en la formació d'una opinió

pública lliure i en l'expressió de la identitat regional. En les seues relacions amb els mitjans de comunicació, els poders públics de la Comunitat respectaran els principis de transparència i objectivitat.

23. La no-discriminació i el respecte a la diversitat dels distints col·lectius ètnics, culturals i religiosos presents a Castella i Lleó, amb especial atenció a la comunitat gitana, fomentant l'enteniment mutu i les relacions interculturals.

24. L'enfortiment de la societat civil i el foment de l'associacionisme, el voluntariat i la participació social.

25. La promoció de la cultura de la pau, de la tolerància, del respecte i del civisme democràtics, rebutjant qualsevol actitud que promoga la violència, l'odi, la discriminació o la intolerància, o que, de qualsevol altra forma, atempte contra la igualtat i la dignitat de les persones.

CAPÍTOL V

Garanties dels drets i principis estatutaris

Article 17. *Garanties normatives i judicials.*

1. Els drets reconeguts en el capítol II d'este títol vinculen tots els poders públics de la Comunitat de Castella i Lleó i, d'acord amb la naturalesa de cada dret, també els particulars, i són exigibles en seu judicial sota condicions legalment establides. Els drets han d'interpretar-se i aplicar-se de la manera més favorable per a la seua plena efectivitat.

2. En l'àmbit autonòmic, la regulació essencial dels drets reconeguts en el capítol II d'este títol ha de realitzar-se per llei de les Corts de Castella i Lleó.

3. Els principis rectors de les polítiques públiques que s'enumeren en el capítol IV d'este títol informen sobre la legislació, la pràctica judicial i l'actuació dels poders públics. Són exigibles davant de la jurisdicció d'acord amb el que determinen les normes que els desenrotllen.

Article 18. *El Procurador del Comú.*

1. El Procurador del Comú és l'alt comissionat de les Corts de Castella i Lleó, designat per estes, que actua amb independència per a la protecció i defensa dels drets constitucionals dels ciutadans i dels drets i principis reconeguts en el present estatut enfront de l'Administració de la Comunitat, la dels seus ens locals i la dels diferents organismes que en depenguen.

2. Una llei de les Corts de Castella i Lleó regularà les competències, l'organització i el funcionament d'esta institució.

3. El Procurador del Comú col·laborarà i coordinarà les seues funcions amb les del Defensor del Poble en els termes de la legislació aplicable.

TÍTOL II

Institucions d'autogovern de la Comunitat

Article 19. *Institucions autonòmiques.*

1. Les institucions bàsiques de la Comunitat de Castella i Lleó són:

- a) Les Corts de Castella i Lleó.
- b) El president de la Junta de Castella i Lleó.
- c) La Junta de Castella i Lleó.

2. Són institucions pròpies de la Comunitat de Castella i Lleó el Consell Econòmic i Social, el Procurador del Comú, el Consell Consultiu, el Consell de Comptes, i les

que determinen el present estatut o les lleis aprovades per les Corts de Castella i Lleó.

CAPÍTOL I

Les Corts de Castella i Lleó

Article 20. *Caràcter.*

1. Les Corts de Castella i Lleó representen el poble de Castella i Lleó i exercixen en nom seu, d'acord amb la Constitució i el present estatut, els poders i les atribucions que els corresponen.

2. Les Corts de Castella i Lleó són inviolables.

Article 21. *Composició, elecció i mandat.*

1. Els membres de les Corts de Castella i Lleó reben la denominació tradicional de procuradors i seran elegits per sufragi universal, lliure, igual, directe i secret, per mitjà d'un sistema de representació proporcional que assegure, a més, la representació de les diverses zones del territori.

2. La circumscripció electoral és la província, i s'assignarà a cada una un nombre mínim de tres procuradors i un més per cada 45.000 habitants o fracció superior a 22.500.

3. La convocatòria d'eleccions la realitzarà el president de la Junta de Castella i Lleó.

4. La legislació electoral determinarà les causes d'inelegibilitat i incompatibilitat dels procuradors, atenent el que disposa l'article 67, apartat 1, de la Constitució.

5. Les Corts de Castella i Lleó són elegides per quatre anys. El mandat dels procuradors acaba quatre anys després de la seua elecció o el dia de la dissolució de la Cambra.

Article 22. *Estatut dels procuradors.*

1. Els procuradors representen la totalitat del poble de Castella i Lleó i no estan lligats per cap mandat imperatiu.

2. Els procuradors, inclús després d'haver cessat en el seu mandat, gaudiran d'invulnerabilitat pels vots emesos i les opinions manifestades en l'exercici de les seues funcions. Durant el seu mandat no podran ser detinguts ni retinguts per presumptes actes delictius comesos al territori de la Comunitat, excepte en el cas de delictes flagrants, i correspondrà decidir en tot cas sobre la seua inculpció, presó, processament i juí al Tribunal Superior de Justícia de Castella i Lleó. Fora del territori de la Comunitat la responsabilitat penal serà exigible en els mateixos termes davant de la Sala Penal del Tribunal Suprem.

Article 23. *Organització i funcionament.*

1. Les Corts de Castella i Lleó elegiran entre els seus membres el president, la Mesa i la Diputació Permanent. Correspondrà al president l'exercici en nom de les Corts de tots els poders administratius i facultats de policia en l'interior de la seua seu.

2. Les Corts de Castella i Lleó funcionaran en ple i en comissions.

3. Els procuradors es constituïxen en grups parlamentaris de representació política. La participació de cada un d'estos grups en les comissions i en la Diputació Permanent serà proporcional al nombre dels seus membres.

4. Les Corts estableixen el seu propi reglament, l'aprovació i reforma del qual requerirà la majoria absoluta en una votació final sobre la seua totalitat. Així mateix, aproven l'Estatut del Personal de les Corts de Castella i Lleó i estableixen autònomament els seus pressupostos.

5. Les Corts de Castella i Lleó es reuniran en sessions ordinàries i extraordinàries. Els períodes ordinaris de sessions se celebraran entre setembre i desembre, el primer, i entre febrer i juny, el segon. Les sessions extraordinàries hauran de ser convocades pel seu president, amb especificació de l'orde del dia, a petició de la Junta, de la Diputació Permanent o de la majoria absoluta dels procuradors, i seran clausurades una vegada esgotat el dit orde del dia.

Article 24. *Atribucions.*

Correspon a les Corts de Castella i Lleó:

1. Exercir la potestat legislativa de la Comunitat en els termes establits per la Constitució, pel present estatut i per les lleis de l'Estat que els atribuïsquen esta potestat.

2. Controlar i impulsar l'acció política i de govern de la Junta i del seu president.

3. Aprovar els Pressupostos de la Comunitat i els de les mateixes Corts, així com la rendició anual de comptes d'ambdós.

4. Elegir entre els seus membres el president de la Junta de Castella i Lleó.

5. Designar els senadors que han de representar la Comunitat, segons el que preveu l'article 69.5 de la Constitució. Els senadors seran designats en proporció al nombre de membres dels grups polítics representats en les Corts de Castella i Lleó.

6. Sol·licitar al Govern l'adopció d'un projecte de llei, o remetre a la Mesa del Congrés dels Diputats una proposició de llei en els termes que estableix l'article 87, apartat 2, de la Constitució.

7. Interposar recursos d'inconstitucionalitat, d'acord amb el que estableix l'article 162, apartat 1.a), de la Constitució, i la Llei Orgànica del Tribunal Constitucional.

8. Exercir la iniciativa de reforma de la Constitució, en els termes que s'hi preveuen.

9. Facilitar al Govern les previsions d'índole política, social i econòmica a què es referix l'article 131, apartat 2, de la Constitució.

10. Establir i exigir tributs d'acord amb la Constitució, el present estatut i les corresponents lleis de l'Estat.

11. Aprovar les transferències de competències de la Comunitat als municipis, les províncies i altres entitats locals d'esta, excepte el que determina el present estatut o dispose una llei prèvia de la mateixa Comunitat.

12. Ratificar els convenis que la Junta concloga amb altres comunitats autònomes per a la gestió i prestació de servicis propis d'estes. Els dits convenis seran comunicats immediatament a les Corts Generals.

13. Ratificar els acords de cooperació que, sobre matèries diferents de les mencionades en el número anterior, concloga la Junta amb altres comunitats autònomes amb l'autorització prèvia de les Corts Generals.

14. Convalidar els decrets lleis aprovats per la Junta, d'acord amb el que disposa l'article 25.4 del present estatut.

15. Exercir tots els poders, competències i atribucions que els assignen la Constitució, el present estatut i les lleis.

Article 25. *Potestat legislativa.*

1. La iniciativa legislativa a la Comunitat correspon a la Junta i als procuradors en els termes que estableisca per a estos el Reglament de les Corts.

2. Per llei de les Corts de Castella i Lleó es regularà l'exercici de la iniciativa legislativa popular i dels ajuntaments per a aquelles matèries que siguin competència de la comunitat autònoma en els termes que preveu la llei orgànica que desplegue el que disposa l'article 87.3 de la Constitució.

3. Les Corts podran delegar en la Junta la potestat de dictar normes amb rang de llei que competisca a aquelles. La delegació haurà d'atorgar-se de forma expressa, per a matèria concreta i amb fixació de termini per al seu exercici, i s'efectuarà mitjançant una llei de bases quan el seu objecte siga la formació de textos articulats o per llei ordinària quan es tracte de refondre diversos textos legals en un de sol.

No podran ser objecte de delegació, a més del que disposen altres lleis, les atribucions legislatives contingudes en els números 3 i 10 de l'article anterior, les ratificacions previstes en els números 12 i 13 del mateix article, el règim electoral de la Comunitat, les lleis que fixen la seu o seus de les institucions bàsiques i aquelles altres lleis per a les quals el present estatut exigisca majories qualificades per a la seua aprovació.

Sense perjudi de la competència pròpia dels tribunals, les lleis de delegació podran establir en cada cas fórmules addicionals de control parlamentari.

4. En cas d'extraordinària i urgent necessitat, la Junta podrà dictar disposicions legislatives provisionals que prendran la forma de decrets llei i que no podran afectar la reforma de l'Estatut, la regulació i fixació de la seu o seus de les institucions bàsiques de la Comunitat, el règim electoral, el pressupostari, el tributari i el dels drets previstos en el present estatut. Tampoc podrà utilitzar-se el decret llei per a la regulació de matèries per a les quals el present estatut exigisca expressament l'aprovació d'una llei de Corts.

En el termini improrrogable de trenta dies des de la seua promulgació els decrets llei hauran de ser convalidats o derogats per les Corts de Castella i Lleó després d'un debat i votació de totalitat.

Sense perjudi del que estableix el paràgraf anterior, les Corts podran acordar en el termini més amunt assenyalat tramitar els decrets llei com a projectes de llei pel procediment d'urgència.

5. Les lleis de Castella i Lleó seran promulgades, en nom del rei, pel president de la Junta, el qual ordenarà la seua publicació en el «Boletín Oficial de Castilla y León» i en el «Boletín Oficial del Estado». A l'efecte de la seua entrada en vigor regirà la data de publicació en el primer d'aquells.

CAPÍTOL II

El president de la Junta de Castella i Lleó

Article 26. *Elecció i caràcter.*

1. El president de la Junta posseix la suprema representació de la Comunitat i l'ordinària de l'Estat en esta; presidix, així mateix, la Junta de Castella i Lleó, dirigix les seues accions i coordina les funcions dels seus membres.

2. El president de la Junta de Castella i Lleó és elegit per les Corts de Castella i Lleó entre els seus membres i nomenat pel rei.

3. Al començament de cada legislatura o en cas de dimissió o defunció de l'anterior president, pèrdua de la seua condició de procurador de les Corts de Castella i Lleó, inhabilitació derivada de condemna penal ferma o incapacitat permanent reconeguda per les Corts que l'inhabilita per a l'exercici del càrrec, les Corts de Castella i Lleó procediran a l'elecció del president per majoria absoluta en primera votació o per majoria simple en la segona, d'acord amb el procediment que estableisca el reglament d'aquelles.

Si transcorregut el termini de dos mesos a partir de la primera votació d'investidura, cap candidat ha obtingut la confiança de les Corts de Castella i Lleó, estes quedaran

automàticament dissoltes i es procedirà a la convocatòria de noves eleccions.

4. El president cessarà, per les causes a què es refereix l'apartat anterior i, a més, en els casos de pèrdua de confiança o si les Corts de Castella i Lleó adopten la moció de censura en els termes a què es refereix l'article 36 d'este estatut.

Article 27. *Atribucions.*

1. Com a suprem representant de la Comunitat de Castella i Lleó, correspon al president de la Junta:

- Convocar eleccions a les Corts de Castella i Lleó, d'acord amb el que estableix la present norma.
- Acordar la dissolució de les Corts de Castella i Lleó en els termes normativament previstos.
- Mantindre les relacions que es consideren oportunes amb els altres ens públics.
- Firmar els convenis i acords de cooperació i col·laboració que subscriga la comunitat autònoma en els casos en què siga procedent.
- Proposar, per iniciativa pròpia o a sol·licitud dels ciutadans, de conformitat amb el que estableixen el present estatut i la legislació de l'Estat i de la Comunitat, la celebració de consultes populars en l'àmbit de la Comunitat, sobre decisions polítiques relatives a matèries que siguen de la seua competència.

2. Com a representant ordinari de l'Estat a la comunitat autònoma, correspon al president de la Junta:

- Promulgar en nom del rei les lleis aprovades per les Corts de Castella i Lleó, així com ordenar la seua publicació en el «Boletín Oficial de Castilla y León» i la remissió per a la seua publicació en el «Boletín Oficial del Estado».
- Ordenar la publicació en el «Boletín Oficial de Castilla y León» dels nomenaments dels alts càrrecs de l'Estat a Castella i Lleó.
- Sol·licitar la col·laboració a les autoritats de l'Estat que exercixen funcions públiques a Castella i Lleó.
- Les altres que determinen les lleis.

3. Com a president del Govern de Castella i Lleó, correspon al president de la Junta:

- Dirigir i coordinar l'acció de govern.
- Nomenar i separar lliurement els altres membres de la Junta.
- Convocar, presidir, fixar l'orde del dia de les reunions del Consell de Govern i dirigir els debats i deliberacions, així com suspendre i alçar les sessions.
- Firmar els decrets i acords de la Junta i ordenar, si és el cas, la publicació en el «Boletín Oficial de Castilla y León».
- Sol·licitar dictamen del Consell Consultiu de Castella i Lleó en els supòsits en què siga procedent.
- Exercir qualsevol altra atribució prevista per les lleis.

CAPÍTOL III

La Junta de Castella i Lleó

Article 28. *Caràcter i composició.*

1. La Junta de Castella i Lleó és la institució de govern i administració de la Comunitat de Castella i Lleó, i exercix la funció executiva i la potestat reglamentària d'acord amb el present estatut i la resta de l'ordenament jurídic.

2. La Junta de Castella i Lleó està composta pel president, els vicepresidents, si és el cas, i els consellers.

3. Una llei de Castella i Lleó regularà l'organització i composició de la Junta, així com les atribucions i l'estatut personal dels seus membres.

4. El president de la Junta nomena i separa lliurement els seus membres, i, a continuació, ho comunica a les Corts de Castella i Lleó.

5. El president podrà delegar funcions executives i de representació pròpies en els vicepresidents i la resta de membres de la Junta.

6. El vicepresident o vicepresidents assumiran les funcions que els encomane el president de la Junta i el supliran, pel seu orde, en cas de vacant, absència o malaltia.

Article 29. *Prerrogatives.*

El president i els altres membres de la Junta, durant el seu mandat i pels actes delictius comesos al territori de Castella i Lleó, no podran ser detinguts ni retinguts sinó en cas de delictes flagrants, i correspon decidir, en tot cas, sobre la seua inculpció, presó, processament i juí al Tribunal Superior de Justícia de Castella i Lleó. Fora del dit territori la responsabilitat penal serà exigible en els mateixos termes davant de la Sala Penal del Tribunal Suprem.

Article 30. *Atribucions.*

Correspon a la Junta de Castella i Lleó:

1. Exercir el govern i l'administració de la Comunitat en l'àmbit de les competències que esta tinga atribuïdes.

2. Interposar recursos d'inconstitucionalitat en els termes que estableix l'article 162.1.a) de la Constitució i suscitar, si és el cas, conflictes de competència amb l'Estat o una altra comunitat autònoma, segons el que preveu la Llei Orgànica del Tribunal Constitucional, personant-se en estos últims per acord de les Corts de Castella i Lleó o per iniciativa pròpia.

3. Exercir en aquelles competències o atribucions que li assignen el present estatut i les lleis.

Article 31. *Cessament.*

1. La Junta de Castella i Lleó cessa després de la celebració d'eleccions a les Corts de Castella i Lleó, en els casos de pèrdua de la confiança parlamentària i de cessament del seu president previstos en este estatut.

2. La Junta de Castella i Lleó cessant continuarà en funcions fins a la presa de possessió de la nova junta.

Article 32. *Administració autònoma.*

1. Correspon a la comunitat autònoma de Castella i Lleó la creació i estructuració dels òrgans i serveis de l'Administració autònoma que tinguen com a objecte servir a l'exercici de les competències atribuïdes a aquella.

2. En l'exercici de les seues competències, l'Administració de la comunitat autònoma de Castella i Lleó gaudirà de les potestats i els privilegis propis de l'Administració de l'Estat, entre els quals s'inclouen:

a) La presumpció de legitimitat i l'executorietat dels seus actes, així com els poders d'execució forçosa i revisió en via administrativa.

b) La potestat d'expropiació, inclosa la declaració d'urgent ocupació dels béns afectats, i l'exercici de les restants competències de la legislació expropiatòria atribuïdes a l'Administració de l'Estat, quan es tracte de matèries de competència de la comunitat autònoma.

c) La potestat de sanció dins dels límits que estableisca l'ordenament jurídic.

d) La facultat d'utilització del procediment de consenyiment.

e) La inembargabilitat dels seus béns i drets, així com els privilegis de prelació, preferència i la resta de reconeguts a la Hisenda Pública per al cobrament dels seus crèdits, sense perjudici dels que corresponguen en esta matèria a la Hisenda de l'Estat i en igualtat de drets amb les altres comunitats autònomes.

f) L'exempció de tota obligació de garantia o caució davant de qualsevol organisme administratiu o tribunal jurisdiccional.

g) La no-admissió d'interdictes contra les actuacions de la Comunitat, en matèria de la seua competència, realitzades d'acord amb el procediment legal.

3. Així mateix, en l'exercici de la competència d'organització, règim i funcionament, prevista en l'article 70.1.1r del present estatut, i d'acord amb la legislació de l'Estat, correspon a la comunitat autònoma, entre altres matèries, l'establiment del règim dels empleats públics de la Comunitat i de la seua Administració local, sense perjudici del que disposa l'article 149.1.18a de la Constitució; l'elaboració del procediment administratiu derivat de les especialitats de la seua organització pròpia; la regulació de la responsabilitat de la Junta i dels ens públics que en depenen d'esta, així com la regulació dels béns de domini públic i patrimonials la titularitat dels quals corresponga a la Comunitat, i la dels contractes i concessions administratives en el seu àmbit.

Article 33. *Consell Consultiu.*

1. El Consell Consultiu de Castella i Lleó és l'òrgan superior consultiu de la Junta i de l'Administració de la Comunitat.

2. Una llei de les Corts de Castella i Lleó regularà la seua composició, organització, funcionament i competències.

CAPÍTOL IV

Relacions entre les Corts de Castella i Lleó i la Junta de Castella i Lleó i el seu president

Article 34. *Responsabilitat política.*

1. El president i la Junta són políticament responsables davant de les Corts de Castella i Lleó de forma solidària, sense perjudici de la responsabilitat directa de cada conseller per la seua gestió.

2. El control de l'acció política i de govern de la Junta i del seu president és exercit per les Corts en la forma que regule el seu reglament.

Article 35. *Qüestió de confiança.*

1. El president de la Junta de Castella i Lleó, amb la deliberació prèvia d'esta, podrà plantejar davant de les Corts de Castella i Lleó la qüestió de confiança sobre el seu programa o sobre una declaració de política general.

2. La tramitació parlamentària de la qüestió de confiança es regirà pel Reglament de les Corts de Castella i Lleó i es considerarà atorgada quan vote a favor d'esta la majoria simple dels procuradors.

3. La Junta de Castella i Lleó i el seu president cessaran si les Corts de Castella i Lleó els neguen la seua confiança. En este supòsit el president de les Corts convocarà el Ple per a elegir nou president, de conformitat amb el procediment previst en l'article 26 d'este Estatut.

Article 36. *Moció de censura.*

1. Les Corts de Castella i Lleó poden exigir la responsabilitat política de la Junta per mitjà d'aprovació per majoria absoluta dels seus membres de la moció de cen-

sura. Esta haurà de ser proposada, almenys, pel 15 per 100 dels procuradors i haurà d'incloure un candidat a president de Castella i Lleó.

2. El Reglament de les Corts de Castella i Lleó podrà establir altres requisits i regularà el procediment de tramitació de la dita moció.

3. Els firmants d'una moció de censura no en podran presentar una altra mentre no transcórrega un any des de la presentació d'aquella, dins de la mateixa legislatura.

4. Si les Corts de Castella i Lleó aproven una moció de censura, la Junta cessarà. El candidat inclòs en esta es considerarà elegit per les Corts de Castella i Lleó president de la Junta, amb les conseqüències previstes en l'article 26.2 del present estatut.

Article 37. *Dissolució anticipada de les Corts.*

1. El president de la Junta de Castella i Lleó, sota la seua exclusiva responsabilitat i amb la deliberació prèvia de la Junta, podrà acordar la dissolució anticipada de les Corts de Castella i Lleó.

2. No podrà acordar-se la dissolució anticipada de les Corts de Castella i Lleó en els supòsits següents:

- Quan es trobe en tramitació una moció de censura.
- Durant el primer període de sessions de la legislatura.
- Abans que transcórrega un any des de l'anterior dissolució de la Cambra efectuada a l'empara d'este article.

3. La dissolució l'acordarà el president de la Junta mitjançant un decret que inclourà la data de les eleccions a les Corts de Castella i Lleó i la resta de circumstàncies previstes en la legislació electoral.

CAPÍTOL V

El Poder Judicial a Castella i Lleó

Article 38. *Competències en matèria d'Administració de Justícia.*

En relació amb l'Administració de Justícia, exceptuada la militar, correspon a la comunitat autònoma de Castella i Lleó, d'acord amb la legislació de l'Estat:

1. Delimitar les demarcacions territorials dels òrgans jurisdiccionals i la localització de la seua seu i, si és el cas, sol·licitar la revisió de la planta dels jutjats i tribunals per a adaptar-la a les necessitats del seu àmbit territorial.

2. Exercir les facultats normatives, executives i de gestió que tinga atribuïdes en relació amb la creació, el disseny i l'organització de les oficines judicials i unitats administratives, així com respecte al personal no judicial al servei de l'Administració de Justícia.

3. Exercir les facultats normatives, executives i de gestió que tinga atribuïdes en relació amb els organismes i institucions col·laboradors de l'Administració de Justícia, inclosos els serveis de medicina forense i de toxicologia.

4. Proveir de mitjans personals, materials i econòmics l'Administració de Justícia, dins del marc de les seues competències.

5. De manera general, exercir aquelles altres competències que li reconega o atribuïska la legislació de l'Estat.

Article 39. *Exercici de la potestat jurisdiccional a Castella i Lleó.*

1. Dins de l'àmbit territorial de la comunitat autònoma de Castella i Lleó, l'exercici de la potestat jurisdic-

cional correspon de manera ordinària als jutjats i tribunals radicats a la Comunitat, en els termes previstos per la Constitució, la legislació de l'Estat i els tractats internacionals subscrits per Espanya.

2. La competència dels òrgans jurisdiccionals a Castella i Lleó s'estén dins dels ordes jurisdiccionals civil, penal, contenciós administratiu i social a totes les instàncies, de conformitat amb el que disposa la legislació estatal.

3. Les qüestions de competència que se susciten entre òrgans jurisdiccionals dins de cada orde jurisdiccional a Castella i Lleó seran resoltes per l'òrgan superior comú immediat, de conformitat amb el que ha disposa la legislació de l'Estat.

Article 40. *El Tribunal Superior de Justícia de Castella i Lleó.*

1. El Tribunal Superior de Justícia de Castella i Lleó és l'òrgan jurisdiccional superior de l'Administració de Justícia dins de la Comunitat en tots els ordes, a excepció de la jurisdicció militar, i abasta tot el seu àmbit territorial. La seua organització, competències i funcionament s'ajustarà a tot el que disposa la legislació estatal.

2. Les competències del Tribunal Superior de Justícia de Castella i Lleó s'exerciran sense perjudi de les que corresponguen al Tribunal Suprem com a òrgan jurisdiccional superior en tots els ordes dins de l'Administració de Justícia espanyola o, quan siga procedent, de les reconegudes als tribunals internacionals, de conformitat amb el que disposa la Constitució, la legislació de l'Estat i els tractats subscrits per Espanya.

Article 41. *President del Tribunal Superior de Justícia i personal judicial.*

1. El president del Tribunal Superior de Justícia de Castella i Lleó serà nomenat pel rei, a proposta del Consell General del Poder Judicial. El president de la Junta de Castella i Lleó ordenarà la publicació del dit nomenament en el «Boletín Oficial de Castilla y León».

2. El nomenament dels magistrats, jutges, secretaris i restant personal del Tribunal Superior i dels altres òrgans de l'Administració de Justícia a la Comunitat s'efectuarà segons la forma prevista en la legislació de l'Estat.

Article 42. *El Consell de Justícia de Castella i Lleó.*

Mitjançant una llei de les Corts de Castella i Lleó es podrà crear el Consell de Justícia de Castella i Lleó i establir la seua estructura, composició i funcions dins de l'àmbit de competències de la Comunitat i d'acord amb el que disposa la legislació estatal.

TÍTOL III

De l'Organització Territorial

Article 43. *Organització territorial.*

1. Castella i Lleó s'organitza territorialment en municipis, províncies i la resta d'entitats locals que amb este caràcter puguen crear-se d'acord amb la llei.

2. Les entitats locals de Castella i Lleó es regiran pels principis d'autonomia, suficiència financera, competència, coordinació, cooperació, responsabilitat, subsidiarietat i lleialtat institucional.

3. La Comunitat i les entitats locals de Castella i Lleó promouran la cohesió i l'equilibri de tots els seus territoris, amb especial atenció a les zones perifèriques i a les més despoblades i desfavorides.

CAPÍTOL I

Dels ens locals

Article 44. *El municipi.*

1. El municipi és l'entitat territorial bàsica de la Comunitat i la institució de participació més directa dels ciutadans en els assumptes públics. Té personalitat jurídica pròpia i plena autonomia en l'àmbit de les seues competències i en la defensa dels interessos locals que representa.

2. El seu govern, representació i administració correspon a l'ajuntament.

3. La creació i supressió de municipis, l'alteració de termes municipals i la fusió de municipis limítrofs es realitzarà d'acord amb la legislació de la comunitat autònoma en el marc de la legislació bàsica de l'Estat.

Article 45. *Competències.*

1. Els municipis tenen les competències pròpies que s'establixen per la legislació bàsica de l'Estat i la de la comunitat autònoma. Les dites competències s'exercixen amb plena autonomia.

2. Les competències de les entitats locals correspondran als municipis, llevat que la llei que reconega estes competències les assigne a altres entitats locals.

3. Els municipis tenen capacitat per a exercir la seua iniciativa en tota matèria d'interés local que no estiga expressament exclosa de la seua competència o atribuïda a altres administracions per la legislació de l'Estat o de la comunitat autònoma.

Article 46. *La comarca.*

1. La comarca es configura com l'agrupació voluntària de municipis limítrofs amb característiques geogràfiques, econòmiques, socials i històriques afins. Podrà ser també circumscripció administrativa de la Junta de Castella i Lleó per al compliment dels seus fins.

2. La constitució de cada comarca es formalitzarà per llei de les Corts, que definirà les seues competències, sense perjudici de les que puguen delegar-li o encomanar-li les entitats locals del seu àmbit territorial o la comunitat autònoma. Es requerirà en tot cas l'acord dels ajuntaments afectats.

3. Una llei de les Corts de Castella i Lleó regularà la comarca del Bierzo, tenint en compte les seues singularitats i la seua trajectòria institucional.

4. Mitjançant una llei de les Corts, es podrà regular amb caràcter general l'organització i el règim jurídic de les comarques de Castella i Lleó.

Article 47. *La província.*

1. La província, com a entitat local, té personalitat jurídica pròpia i capacitat plena per a la gestió dels seus interessos. El seu govern i administració estan encomanats a la diputació respectiva. Constituïx també divisió territorial per al compliment dels fins de la comunitat autònoma.

2. Les competències de les diputacions les fixarà la legislació bàsica de l'Estat i la de la comunitat autònoma. En tot cas, les Diputacions exerciran competències en l'àmbit de la cooperació, assessorament i assistència a municipis i altres entitats locals. Prestaran també servicis supramunicipals de caràcter provincial, en l'àmbit de les competències locals, sense perjudici de les que puguen delegar-li o encomanar-li les entitats locals del seu àmbit territorial o la comunitat autònoma.

CAPÍTOL II

De les relacions entre la Comunitat i els ens locals

Article 48. *Principis.*

La Comunitat de Castella i Lleó impulsarà l'autonomia local. La Comunitat i les entitats locals ajustaran les seues relacions recíproques als principis de lleialtat institucional, respecte als àmbits competencials respectius, coordinació, cooperació, informació mútua, subsidiarietat, solidaritat interterritorial i ponderació dels interessos públics afectats, siga quina siga l'administració que els tinga a càrrec seu.

Article 49. *Regulació del govern i l'administració local de Castella i Lleó.*

1. En el marc de la legislació bàsica de l'Estat i del present estatut, la comunitat autònoma establirà per llei de Corts la regulació del govern i l'administració local de Castella i Lleó. En la dita regulació es preveuran les entitats locals menors, així com les comarques, àrees metropolitanes, mancomunitats, consorcis i altres agrupacions d'entitats locals de caràcter funcional i fins específics. La creació en cada cas d'àrees metropolitanes s'efectuarà mitjançant una llei específica de les Corts de Castella i Lleó.

2. Es preservaran i protegiran les formes tradicionals d'organització local, pel seu valor singular dins del patrimoni institucional de Castella i Lleó.

Article 50. *Transferència i delegació de competències de la Comunitat als ens locals.*

1. Per llei de les Corts, aprovada per majoria absoluta, es podran transferir competències als ajuntaments, les diputacions i altres ens locals que puguen assegurar el seu eficaç exercici, en aquelles matèries que siguen susceptibles de ser transferides.

La transferència de competències preveurà el traspàs dels mitjans personals, financers i materials que siguen necessaris per a garantir la suficiència en la prestació dels servicis públics descentralitzats.

2. Així mateix, la Comunitat podrà delegar en les entitats locals la gestió de matèries de la seua competència, l'exercici de les seues funcions i la prestació de servicis, establint-se en estos supòsits les formes de direcció i control que aquella es reserve.

Article 51. *Consell de Cooperació Local de Castella i Lleó.*

1. La llei de les Corts de Castella i Lleó prevista en l'article 49 del present estatut regularà la creació, composició i funcions d'un òrgan mixt per al diàleg i la cooperació institucional entre la comunitat autònoma i les corporacions locals de Castella i Lleó, en el qual estes estaran representades amb criteris que asseguruen la pluralitat política, territorial i institucional.

2. El Consell de Cooperació Local serà escoltat en el procés de preparació dels avantprojectes de llei, disposicions administratives i plans que afecten de forma específica les entitats locals.

Article 52. *Associació d'entitats locals.*

1. La Comunitat de Castella i Lleó fomentarà les associacions d'entitats locals d'àmbit autonòmic per a la protecció i promoció dels seus interessos comuns.

2. Les institucions de la comunitat autònoma reconixeran la interlocució de la Federació Regional de Municipis i Províncies de Castella i Lleó, quant a associació local amb més implantació.

CAPÍTOL III

De les hisendes locals**Article 53. Principis.**

Les hisendes locals de Castella i Lleó es regixen pels principis de suficiència de recursos, equitat, autonomia i responsabilitat fiscal. La comunitat autònoma vetlarà pel compliment d'estos principis i per la correcció de desequilibris econòmics entre les entitats locals, a fi de garantir la igualtat en l'accés als servicis públics locals a tots els ciutadans de la Comunitat.

Article 54. Tutela financera dels ens locals.

Correspon a la Comunitat de Castella i Lleó vetlar pels interessos financers dels ens locals del seu territori i exercir la tutela financera sobre estos, respectant l'autonomia que a estos reconeixen els articles 140 a 142 de la Constitució.

Article 55. Finançament de les entitats locals.

1. El finançament de les entitats locals garantirà la suficiència de recursos d'acord amb una distribució de competències basada en els principis de descentralització, subsidiarietat i simplificació administrativa.

2. Les competències transferides a les entitats locals hauran d'anar acompanyades d'un finançament autonòmic suficient, perquè no es pose en risc l'autonomia financera dels dits ens locals.

3. Les entitats locals podran participar en els ingressos de la Comunitat, segons el que disposa l'article 142 de la Constitució, en els termes que establisca una llei de Corts.

4. Les entitats locals de Castella i Lleó tenen dret que la Comunitat arbitre les mesures de compensació que impedisquen que els seus recursos es vegin reduïts quan establisca tributs sobre fets subjectes a la imposició municipal pels ens locals o quan suprimisca o modifique qualsevol tribut de percepció municipal que reduïska els ingressos dels ajuntaments.

Article 56. Gestió concertada de tributs.

Els ens locals podran delegar a la comunitat autònoma la gestió, liquidació, recaptació i inspecció dels seus propis tributs i altres ingressos de dret públic, o establir alguna altra forma de col·laboració.

TÍTOL IV

Relacions institucionals i acció exterior de la Comunitat de Castella i Lleó

CAPÍTOL I

Relacions amb l'Estat i amb les altres comunitats autònomes**Article 57. Disposicions generals.**

1. Les relacions de la Comunitat de Castella i Lleó amb l'Estat i amb les altres comunitats autònomes estaran basades en els principis de solidaritat, lleialtat institucional i cooperació.

2. Les dites relacions s'articularen a través de mecanismes bilaterals o multilaterals en funció de la naturalesa dels assumptes i dels interessos que resulten afectats.

Article 58. Relacions de la comunitat autònoma amb l'Estat.

1. La Comunitat de Castella i Lleó i l'Estat es prestaran ajuda mútua i col·laboraran quan siga necessari per a l'exercici eficaç de les competències respectives i per a la defensa dels interessos propis.

2. La Comunitat, d'acord amb el que establixen el present estatut i la legislació estatal, participará en els organismes i procediments de presa de decisions de l'Estat que afecten les seues competències i, en particular, en els àmbits següents:

a) Ordenació general de l'activitat econòmica en el marc del que establix l'article 131.2 de la Constitució.

b) Planificació de les infraestructures estatals ubicades a Castella i Lleó, inclosa, si és el cas, la declaració d'interés general d'estes.

c) Declaració i delimitació d'espais naturals dotats d'un règim de protecció estatal.

d) Designació dels membres de les institucions, els organismes i les empreses públiques de l'Estat, en els termes establits en la legislació estatal.

3. La Junta de Castella i Lleó i el Govern de la Nació, en l'àmbit de les competències respectives, poden subscriure convenis de col·laboració i fer ús d'altres instruments de cooperació que consideren adequats per a complir els objectius d'interés comú.

Article 59. Comissió de Cooperació entre la Comunitat de Castella i Lleó i l'Estat.

1. La Comissió de Cooperació entre la Comunitat de Castella i Lleó i l'Estat es configura com el marc permanent de cooperació d'àmbit general entre ambdós parts, d'acord amb la legislació vigent, sense perjudi de les funcions atribuïdes a altres òrgans concrets de caràcter bilateral o multilateral.

2. La Comissió de Cooperació estarà constituïda d'un nombre igual de representants de la Junta de Castella i Lleó i del Govern de la Nació i adoptarà les seues normes d'organització i funcionament per acord d'ambdós parts.

3. La Comissió de Cooperació podrà exercir les funcions següents:

a) Informació, coordinació, planificació i col·laboració entre les dos parts, en relació amb l'exercici de les competències respectives.

b) Deliberació i, si és el cas, proposta sobre l'elaboració de projectes legislatius de l'Estat que afecten singularment les competències i els interessos de Castella i Lleó.

c) Prevenció i resolució extraprocessal de conflictes competencials entre les dos parts.

d) Qualsevol altres funcions destinades a promoure la cooperació entre les dos parts.

Article 60. Convenis i acords de cooperació amb altres comunitats autònomes.

1. La Comunitat de Castella i Lleó podrà establir relacions de col·laboració en assumptes d'interés comú amb altres comunitats autònomes, especialment amb les limítrofes i amb aquelles amb què l'unixen vincles històrics i culturals.

2. A este efecte, la Comunitat podrà subscriure convenis de col·laboració amb altres comunitats autònomes per a la gestió i prestació de servicis de la seua competència. Estos convenis hauran de ser aprovats per les Corts de Castella i Lleó i comunicats a les Corts Generals, i entraran en vigor al cap de seixanta dies de la dita comunicació, llevat que les Corts Generals decidisquen en el mateix terme que, pel seu contingut, han de qualificar-se

com a acords de cooperació, i en este cas hauran de seguir el procediment previst en l'apartat 3 d'este article.

3. La Comunitat podrà, igualment, establir acords de cooperació amb altres comunitats autònomes, amb l'autorització prèvia de les Corts Generals.

4. Els convenis i acords subscrits per la Comunitat hauran de publicar-se en el «Boletín Oficial de Castilla y León».

CAPÍTOL II

Relacions amb la Unió Europea i participació en la política europea de l'Estat

Article 61. *Disposició general.*

La Comunitat de Castella i Lleó haurà de ser informada i oïda per l'Estat i participarà, en els termes establits per les legislacions europea i estatal, en els assumptes relacionats amb la Unió Europea que afecten les seues competències o interessos.

Article 62. *Participació en la formació i aplicació del dret de la Unió Europea.*

1. La Comunitat de Castella i Lleó participarà en la formació de la voluntat de l'Estat espanyol en els processos d'elaboració del dret de la Unió Europea en els assumptes que afecten les competències o els interessos de la Comunitat a través dels mecanismes que s'establisquen en l'orde intern. La Junta i les Corts de Castella i Lleó podran dirigir al Govern de la Nació i a les Corts Generals, segons siga procedent, les observacions i propostes que consideren oportunes sobre els assumptes que siguen objecte de negociació.

2. Les Corts de Castella i Lleó participaran en els procediments de control dels principis de subsidiarietat i de proporcionalitat que establisca el dret de la Unió Europea en relació amb les propostes legislatives europees quan les dites propostes afecten competències de la Comunitat.

3. La Comunitat aplica i desplega el dret de la Unió Europea en l'àmbit de les seues competències. L'existència d'una regulació europea no modifica la distribució interna de competències establida per la Constitució i el present estatut.

Article 63. *Participació en institucions i òrgans de la Unió Europea.*

1. La Comunitat podrà participar en les institucions i òrgans de la Unió, dins de la representació de l'Estat espanyol, segons ho determine la legislació aplicable.

2. La Junta de Castella i Lleó proposarà a l'Estat la designació de representants en el Comité de les Regions, de conformitat amb les normes que el regulen.

Article 64. *Delegació Permanent de la Comunitat de Castella i Lleó davant de la Unió Europea.*

La Comunitat de Castella i Lleó podrà establir una delegació permanent davant de la Unió Europea a fi de mantindre relacions de col·laboració amb les institucions europees i d'exercir funcions d'informació i de promoció i defensa dels interessos de Castella i Lleó.

Article 65. *Accions davant del Tribunal de Justícia de la Unió Europea.*

1. La Comunitat de Castella i Lleó podrà actuar en els procediments davant del Tribunal de Justícia de la Unió Europea en els termes que establisca la legislació aplicable.

2. En tot cas, la Junta de Castella i Lleó podrà instar el Govern de la Nació a exercir accions davant del Tribunal de Justícia de la Unió Europea en defensa dels interessos de Castella i Lleó.

Article 66. *Relacions amb les regions europees.*

1. La Comunitat de Castella i Lleó promourà l'establiment de relacions de cooperació, en la forma que considere convenient en el marc de la legislació vigent, amb les regions europees amb què compartisca objectius i interessos econòmics, socials i culturals.

2. En particular, la Comunitat de Castella i Lleó promourà l'establiment d'unes relacions de bon veïnat, basades en el respecte mutu i la col·laboració, amb les regions de Portugal amb les quals l'unix una estreta vinculació geogràfica, històrica, cultural, econòmica i ambiental.

CAPÍTOL III

Acció exterior de la comunitat autònoma

Article 67. *Mitjans de l'acció exterior de la Comunitat.*

1. La Comunitat de Castella i Lleó, per si mateixa o en col·laboració amb l'Estat o amb altres comunitats autònomes, podrà dur a terme accions de projecció exterior a fi de promoure els seus interessos, sense perjudi de la competència estatal en matèria de relacions internacionals.

A este efecte, la Junta de Castella i Lleó podrà subscriure acords de col·laboració en l'àmbit de les seues competències; els dits acords hauran de ser sotmesos a l'aprovació de les Corts de Castella i Lleó.

2. Així mateix, la Comunitat podrà participar en organismes internacionals, especialment en la UNESCO i altres organismes de caràcter cultural, directament, quan així ho preveja la normativa corresponent, o integrada al si de la delegació espanyola.

3. La Comunitat podrà establir oficines a l'exterior per a la millor defensa dels seus interessos, respectant el que disposa l'article 149.1.3a i 10a de la Constitució.

4. En la seua acció exterior, els poders públics de Castella i Lleó promouran la pau, la solidaritat, la tolerància, el respecte als drets humans, la prohibició de qualsevol forma de discriminació i la cooperació al desenrotllament. Una llei de Corts regularà el règim jurídic de la cooperació al desenrotllament de la Comunitat en l'àmbit internacional.

Article 68. *Tractats i convenis internacionals.*

1. La Comunitat de Castella i Lleó podrà sol·licitar del Govern de la Nació la celebració de tractats o convenis internacionals en matèries d'interés per a Castella i Lleó, i en especial en les derivades de la seua situació geogràfica com a regió fronterera.

2. La Junta de Castella i Lleó adoptarà les mesures necessàries per a l'execució, dins del seu territori, dels tractats internacionals i dels actes normatius de les organitzacions internacionals, en allò que afecten les matèries pròpies de les competències de la comunitat autònoma de Castella i Lleó.

3. La Comunitat serà informada de l'elaboració de tractats i convenis internacionals, així com dels projectes de legislació duanera, en allò que afecten matèries del seu específic interès. En estos supòsits, la Comunitat podrà estar representada en les delegacions negociadores si així ho acorda amb el Govern de la nació.

TÍTOL V

Competències de la Comunitat Article 69. *Disposició general.*

La Comunitat de Castella i Lleó, en el marc del que disposa la Constitució i les corresponents lleis de l'Estat, assumix les competències que s'establixen en els articles següents.

Article 70. *Competències exclusives.*

1. La Comunitat de Castella i Lleó té competència exclusiva en les matèries següents:

1r. Organització, règim i funcionament de les seues institucions d'autogovern.

2n. Estructura i organització de l'Administració de la Comunitat.

3r. Ordenació de la hisenda de la comunitat autònoma, d'acord amb el que estableix este estatut.

4t. Organització territorial de la Comunitat. Relacions entre les institucions de la Comunitat i els ens locals i regulació dels ens locals creats per la Comunitat, en els termes que preveu el present estatut.

5t. Conservació del dret consuetudinari de Castella i Lleó.

6t. Ordenació del territori, urbanisme i habitatge.

7m. Obres públiques d'interés per a la comunitat autònoma dins del seu propi territori que no tinguen la qualificació legal d'interés general de l'Estat ni afecten una altra comunitat autònoma.

8u. Ferrocarrils, carreteres i camins que transcórren íntegrament pel territori de la comunitat autònoma i, en els mateixos termes, els transports terrestres, fluvials, per cable o canonada. Centres de transport, logística i distribució en l'àmbit de la Comunitat.

9é. Aeroports, heliports, molls i instal·lacions de navegació de caràcter esportiu i, en general, els que no exercisquen activitats comercials.

10é. Assistència social, servicis socials i desenvolupament comunitari. Promoció i atenció de les famílies, la infància, la joventut i els majors. Prevenció, atenció i inserció social dels col·lectius afectats per la discapacitat, la dependència o l'exclusió social. Protecció i tutela de menors.

11é. Promoció de la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i hòmens, amb particular atenció a les dones víctimes de la violència de gènere.

12é. Règim d'acollida i integració econòmica, social i cultural dels immigrants. La Junta de Castella i Lleó col·laborarà amb el Govern d'Espanya en tot el que es referix a polítiques d'immigració, en l'àmbit de les seues competències respectives.

13é. Desenvolupament rural.

14é. Agricultura, ramaderia i indústries agroalimentàries, d'acord amb l'ordenació general de l'economia.

15é. Denominacions d'origen i altres proteccions de qualitat relatives a productes de Castella i Lleó. Organització dels consells reguladors i entitats de naturalesa equivalent.

16é. Tractament especial de les zones de muntanya.

17é. Pesca fluvial i lacustre, aqüicultura, caça i explotacions cinegètiques. Protecció dels ecosistemes en què es desenvolupen les dites activitats.

18é. El foment del desenvolupament econòmic en els diferents mercats i del comerç exterior i la planificació de l'activitat econòmica de la Comunitat, dins dels objectius marcats per la política econòmica general i, en especial, la creació i gestió d'un sector públic de Castella i Lleó.

19é. Caixes d'estalvis i institucions de crèdit cooperatiu públic i territorial en el marc de l'ordenació general

de l'economia i d'acord amb les disposicions que, fent ús de les seues facultats, dicte l'Estat.

20é. Comerç interior, sense perjudi de la política general de preus, de la lliure circulació de béns al territori de l'Estat i de la legislació sobre defensa de la competència. Regulació i autorització de grans superfícies comercials, en el marc de la unitat de mercat. Calendaris i horaris comercials, en el marc de la normativa estatal. Fires i mercats interiors. Establiment de borses de valors i establiment i regulació de centres de contractació de mercaderies, d'acord amb la legislació mercantil.

21é. Promoció de la competència en l'àmbit de la comunitat autònoma.

22é. Indústria, amb observança de tot el que determinen les normes de l'Estat per raons de seguretat, d'interés militar o sanitari i les normes relacionades amb les indústries que estiguen subjectes a la legislació de mines, hidrocarburs i energia nuclear.

23é. Investigació científica i tècnica. Foment i desenvolupament de la investigació, desenvolupament i innovació en coordinació amb la investigació científica i tècnica estatal.

24é. Instal·lacions d'emmagatzemament, producció, de distribució i de transport de qualssevol energies, quan se circumscriuen al territori de la Comunitat i el seu aprofitament no afecte una altra comunitat autònoma.

25é. Foment, regulació i desenvolupament de l'artesania.

26é. Promoció del turisme i la seua ordenació en l'àmbit de la Comunitat.

27é. Casinos, jocs i apostes, excepte les loteries i apostes de l'Estat i els jocs autoritzats per l'Estat al territori nacional a entitats sense ànim de lucre.

28é. Cooperatives i entitats assimilables. Foment del sector de l'economia social.

29é. Estadística per als fins de la comunitat autònoma, en coordinació amb la general de l'Estat i amb la de les altres comunitats autònomes.

30é. Publicitat en general i publicitat institucional sense perjudi de la legislació de l'Estat.

31é. Cultura, amb especial atenció a les activitats artístiques i culturals de la Comunitat:

a) Foment i promoció de les produccions artístiques i literàries de Castella i Lleó.

b) Producció, distribució de llibres i publicacions periòdiques en qualsevol suport, així com la gestió del depòsit legal i l'atorgament de codis d'identificació.

c) Indústria cinematogràfica i audiovisual de Castella i Lleó i de promoció i planificació d'equipaments culturals de Castella i Lleó.

d) Patrimoni històric, artístic, monumental, arqueològic, arquitectònic i científic d'interés per a la Comunitat, sense perjudi de la competència de l'Estat per a la seua defensa contra l'exportació i l'espoliació.

e) Museus, biblioteques, hemeroteques, arxius i altres centres culturals i de depòsit d'interés per a la Comunitat i que no siguen de titularitat estatal. En els mateixos termes, conservatoris de música i dansa, centres d'arts escèniques i altres institucions relacionades amb el foment i l'ensenyança de les Belles Arts.

f) Festes i tradicions populars.

g) Les acadèmies científiques i culturals que desenvolupen principalment la seua activitat a Castella i Lleó.

32é. Espectacles públics i activitats recreatives.

33é. Promoció de l'educació física, de l'esport i de l'oci.

34é. Fundacions que desenvolupen principalment les seues activitats a la comunitat autònoma.

35é. Normes addicionals sobre protecció del medi ambient i del paisatge, amb especial atenció al desenvolupament de polítiques que contribuïsqen a mitigar el canvi climàtic.

36é. Servici meteorològic de la comunitat autònoma.

37é. Qualsevol altres que li corresponguen, d'acord amb la Constitució, el present estatut o, en general, l'ordenament jurídic.

2. En l'exercici d'estes competències, correspondran a la Comunitat de Castella i Lleó les potestats legislativa i reglamentària, i la funció executiva, inclosa la inspecció.

3. L'atribució en exclusivitat d'estes competències a la Comunitat de Castella i Lleó es considerarà efectuada sense perjudi de les competències que puguen correspondre a l'Estat en virtut d'altres títols previstos per la Constitució.

Article 71. *Competències de desplegament normatiu i d'execució.*

1. En el marc de la legislació bàsica de l'Estat i, si és el cas, en els termes que esta establisca, és competència de la Comunitat de Castella i Lleó el desplegament legislatiu i l'execució de la legislació de l'Estat en les matèries següents:

1r. Règim Local.

2n. Protecció de dades de caràcter personal que estiguen sota la responsabilitat de les institucions de la Comunitat, dels ens locals i de qualsevol entitat pública o privada dependent d'aquelles.

3r. Seguretat Social, exceptuant-ne el règim econòmic i respectant els principis d'unitat economicopatrimonial i de solidaritat financera.

4t. Ordenació farmacèutica.

5t. Defensa dels consumidors i usuaris.

6t. Ordenació del crèdit, banca i assegurances.

7m. Protecció del medi ambient i dels ecosistemes. Prevenció ambiental. Abocaments a l'atmosfera i a les aigües superficials i subterrànies.

8u. Forests, aprofitaments i servicis forestals, vies pecuàries, pastos i espais naturals protegits.

9é. Sanitat agrària i animal.

10é. Règim miner i energètic, incloses les fonts renovables d'energia.

11é. Tecnologies de la informació i el coneixement.

12é. Premsa, ràdio, televisió i altres mitjans de comunicació social. La comunitat autònoma podrà regular, crear i mantindre els mitjans de comunicació social que considere necessaris per al compliment dels seus fins.

13é. Cambres agràries, de comerç i indústria i qualsevol altres de naturalesa equivalent.

14é. Col·legis professionals i exercici de professions titulades.

15é. Sistema de consultes populars en l'àmbit de Castella i Lleó, de conformitat amb el que disposa la llei a què es referix l'article 92.3 de la Constitució i la resta de lleis de l'Estat; correspondrà a este l'autorització de la seua convocatòria.

16é. Protecció civil, incloent-hi en tot cas la regulació, planificació i execució de mesures relatives a les emergències i la seguretat civil, així com la coordinació i formació dels servicis de protecció civil, entre estos els de prevenció i extinció d'incendis.

17é. Associacions que desenrotllen principalment les seues activitats a la comunitat autònoma.

2. En estes matèries, i excepte norma en contra, correspon a més a la Comunitat la potestat reglamentària, la gestió i la funció executiva, inclosa la inspecció.

Article 72. *Competències sobre seguretat pública. Cos de Policia de Castella i Lleó.*

1. Correspon a la comunitat autònoma de Castella i Lleó la vigilància i protecció dels seus edificis i instal·lacions, per a la qual cosa podrà convindre amb l'Estat l'adscripció d'una Unitat del Cos Nacional de Policia, en els termes i per a l'exercici de les funcions previstes en la llei orgànica a què es referix el número 29 de l'article 149.1 de la Constitució.

2. La comunitat autònoma podrà també convindre amb l'Estat la col·laboració de les Forces i Cossos de Seguretat per a l'exercici de les funcions corresponents a aquelles de les seues competències que així ho requerisquen.

3. La Comunitat de Castella i Lleó podrà crear mitjançant una llei de Corts el Cos de Policia de Castella i Lleó, que exercirà les funcions que la dita llei establisca i de col·laboració amb les Forces i Cossos de Seguretat de l'Estat previstes en la llei orgànica reguladora d'estos. La coordinació de l'actuació, al territori de Castella i Lleó, de les Forces i Cossos de Seguretat de l'Estat i del Cos de Policia de Castella i Lleó correspondrà a la Junta de Seguretat, formada per un nombre igual de representants del Govern i de la Junta de Castella i Lleó.

4. Correspon a la comunitat autònoma la coordinació i la resta de facultats previstes en la llei orgànica a què es referix el número 22 de l'article 148.1 de la Constitució, en relació amb les policies locals de Castella i Lleó.

Article 73. *Competències sobre educació.*

1. Correspon a la comunitat autònoma la competència de desplegament legislatiu i execució de l'ensenyança en tota la seua extensió, nivells i graus, modalitats i especialitats, d'acord amb el que disposa la normativa estatal.

2. En matèria d'ensenyança no universitària, correspon en tot cas a la Comunitat de Castella i Lleó: la programació, creació, organització, règim i inspecció dels centres públics i l'autorització, inspecció i control de tots els centres educatius; el règim de beques i ajudes a l'estudi amb fons propis; l'avaluació i garantia de la qualitat del sistema educatiu; la formació del personal docent; la definició de les matèries relatives al coneixement de la cultura castellana i lleonesa; les activitats complementàries i extraescolars, en relació amb els centres sostinguts amb fons públics; l'organització de les ensenyances no presencials i semipresencials. També són competència de la Comunitat les ensenyances no universitàries que no conduisquen a l'obtenció d'un títol acadèmic o professional estatal.

3. En matèria d'ensenyança universitària, sense perjudi de l'autonomia de les universitats, és competència exclusiva de la Comunitat de Castella i Lleó, en tot cas, la programació i coordinació del sistema universitari de Castella i Lleó; la creació d'universitats públiques i autorització de les privades; l'aprovació dels estatuts de les universitats públiques i de les normes d'organització i funcionament de les privades; la coordinació dels procediments d'accés a les universitats i regulació dels plans d'estudi; el marc jurídic dels títols propis de les universitats; el finançament de les universitats; la regulació i gestió del sistema propi de beques i ajudes a l'estudi; el règim retributiu del personal docent i investigador contractat en les universitats públiques i l'establiment de retribucions complementàries del personal docent i investigador funcionari.

Article 74. *Competències sobre sanitat.*

1. Són de competència exclusiva de la Comunitat de Castella i Lleó, sense perjudi de les facultats reservades a

l'Estat, les funcions en matèria de sanitat i salut pública, la promoció de la salut en tots els àmbits, la planificació dels recursos sanitaris públics, la coordinació de la sanitat privada amb el sistema sanitari públic i la formació sanitària especialitzada.

2. En el marc de les bases i coordinació estatal de la Sanitat, correspon a la Comunitat de Castella i Lleó l'organització, funcionament, administració i gestió de totes les institucions sanitàries públiques dins del territori de la Comunitat de Castella i Lleó.

3. La Junta de Castella i Lleó podrà organitzar i administrar per a aquelles finalitats, i dins del seu territori, tots els servicis relacionats amb les matèries abans mencionades, i exercirà la inspecció i el control de les entitats en matèria de sanitat, reservant-se a l'Estat l'alta inspecció per al compliment de les funcions i competències contingudes en este article.

4. La Comunitat promourà la investigació biomèdica i biotecnològica en el marc de les seues pròpies institucions sanitàries i d'investigació.

Article 75. *Competències sobre la conca del Duero i les aigües de la Comunitat.*

1. Donada la rellevància que la conca del Duero té com a element configurador del territori de Castella i Lleó, la comunitat autònoma assumirà competències de desplegament legislatiu i d'execució en matèria de recursos i aprofitaments hidràulics de les aigües de la conca del Duero que tinguen el seu naixement a Castella i Lleó i deriven a Portugal sense travessar cap altra comunitat autònoma.

2. En col·laboració amb l'Estat i les altres comunitats autònomes, correspon a la Junta de Castella i Lleó la participació en la gestió de les aigües pertanyents a altres conques intercomunitàries que es troben al territori de Castella i Lleó.

3. Les competències dels apartats anteriors s'assumiran sense perjudi de les reservades a l'Estat per l'article 149.1 de la Constitució i de la planificació hidrològica.

4. La Comunitat té competència exclusiva, quan les aigües discórreguen íntegrament dins del territori de Castella i Lleó, en matèria de projectes, construcció i explotació dels aprofitaments hidràulics, canals i regadius d'interés de la comunitat autònoma; aigües minerals, termals i subterrànies, ordenació i concessió de recursos i aprofitaments hidràulics, canals i regadius.

5. És un principi rector de l'acció política de la Comunitat la garantia de l'abastiment d'aigua en condicions de quantitat i qualitat suficients per a atendre les necessitats presents i futures dels castellans i lleonesos. En aplicació d'este principi i en el marc de la legislació de l'Estat, la Junta de Castella i Lleó emetrà un informe preceptiu sobre qualsevol decisió estatal que implique transferència d'aigües fora del territori de la Comunitat.

Article 76. *Competències d'execució.*

Correspon a la Comunitat de Castella i Lleó, en els termes que establisquen les lleis i les normes reglamentàries que en el seu desplegament dicte l'Estat, la funció executiva en les matèries següents:

1r. Ocupació i relacions laborals. Polítiques actives d'ocupació. Prevenció de riscos laborals, promoció de la salut i seguretat laboral.

2n. Fixació, en col·laboració amb l'Estat, de les necessitats del mercat laboral que determinen la concessió de les autoritzacions de treball dels estrangers.

3r. Fires internacionals.

4t. Gestió de museus, arxius, biblioteques i col·leccions de naturalesa anàloga de titularitat estatal

que no es reserve l'Estat. Els termes de la gestió seran fixats per mitjà de convenis.

5t. Pesos i mesures. Contrast de metalls.

6t. Plans establits per l'Estat per a la implantació o reestructuració de sectors econòmics.

7m. Productes farmacèutics.

8u. Propietat industrial.

9é. Propietat intel·lectual.

10é. Aeroports i heliports amb qualificació d'interés general la gestió directa dels quals no es reserve l'Estat.

11é. Sector públic estatal en l'àmbit territorial de la comunitat autònoma, la qual participarà en els casos i activitats que siga procedent.

12é. Transport de mercaderies i viatgers que tinguen el seu origen i destinació al territori de la comunitat autònoma de Castella i Lleó, sense perjudi de l'execució directa que es reserve l'Estat.

13é. Seguretat privada, quan així ho establisca la legislació de l'Estat.

14é. Nomenament dels notaris i registradors de la propietat, mercantils i de béns mobles que hagen obtingut plaça al territori de la Comunitat, d'acord amb les lleis estatals. Informe i participació en la fixació de les demarcacions de notaries, registres de la propietat, mercantils i de béns mobles, així com de les oficines liquidadores a càrrec d'estos, d'acord amb el que preveu la legislació estatal.

La Comunitat vetlarà per l'adequada prestació del servici públic encomanat a notaris i registradors.

15é. Defensa de la competència respecte de les activitats econòmiques que es desenrotllen al territori de la Comunitat, podent crear-se amb eixa finalitat un òrgan independent.

Article 77. *Assumpció de noves competències.*

1. La comunitat autònoma podrà sol·licitar de les institucions de l'Estat i assumir competències a través dels procediments establits en els números 1 i 2 de l'article 150 de la Constitució.

A l'efecte assenyalat en el paràgraf anterior, la comunitat autònoma podrà exercir la iniciativa legislativa prevista en l'article 87.2 de la Constitució.

2. En tot cas, la Comunitat de Castella i Lleó podrà assumir les altres competències, funcions i servicis que la legislació de l'Estat reserve o atribuisca a les comunitats autònomes.

3. Les Corts i la Junta de Castella i Lleó vetllaran perquè el nivell d'autogovern establert en el present estatut siga actualitzat en termes d'igualtat respecte de les altres comunitats autònomes.

TÍTOL VI

Economia i Hisenda

CAPÍTOL I

Economia

Article 78. *Principis de política econòmica.*

1. La política econòmica de la Comunitat de Castella i Lleó s'orientarà al progrés econòmic i social, a la millora de la qualitat de vida dels seus ciutadans i a la consecució dels drets i principis bàsics de la Comunitat establits en el títol I del present estatut.

2. A fi d'assegurar l'equilibri econòmic i demogràfic dins del territori de la Comunitat i la realització interna del principi de solidaritat, es constituirà un fons autonòmic de

compensació, que serà regulat per llei de les Corts de Castella i Lleó.

Article 79. *Sector públic.*

1. La Comunitat queda facultada per a constituir institucions que fomenten la plena ocupació i per a crear i mantindre el seu propi sector públic, en coordinació amb el sector públic estatal i local, a fi d'impulsar el desenvolupament econòmic i social i de realitzar els seus objectius en el marc de les seues competències.

2. Les empreses públiques, els organismes autònoms i els ens públics de dret privat es constituïran mitjançant una llei de les Corts de Castella i Lleó.

3. La Comunitat, d'acord amb el que establisquen les lleis de l'Estat, designarà, si és el cas, els seus representants en els organismes econòmics, les institucions financeres i les empreses públiques de l'Estat la competència de les quals s'estenga al territori de la Comunitat.

Article 80. *Institucions de crèdit i estalvi.*

La Comunitat de Castella i Lleó exercirà, en coordinació amb les polítiques de l'Estat, les competències que li corresponen en relació amb les institucions de crèdit i estalvi, amb els establiments financers de crèdit i amb la resta d'entitats i institucions que conformen el sistema financer autonòmic, amb els objectius d'enfortiment del sistema financer de Castella i Lleó, compliment de la seua funció econòmica i social, foment de la seua participació en els objectius econòmics estratègics de la Comunitat, protecció dels drets i interessos dels usuaris, promoció de la inversió a la Comunitat, vigilància del compliment de les normes d'ordenació i disciplina, i protecció de la seua independència, prestigi i estabilitat.

Article 81. *Consell Econòmic i Social.*

1. El Consell Econòmic i Social és un òrgan col·legiat de caràcter consultiu i assessor en matèria socioeconòmica de la comunitat autònoma de Castella i Lleó.

2. Una llei de la Comunitat regularà la seua composició, organització i funcionament.

CAPÍTOL II

Hisenda

Article 82. *Principis de la hisenda de la Comunitat.*

1. La hisenda de la Comunitat s'inspirarà en els principis d'autonomia financera, suficiència, equitat, solidaritat, transparència, economia i eficiència.

2. La Comunitat de Castella i Lleó té autonomia financera per a desenvolupar i executar les seues competències. L'autonomia financera de la Comunitat i la resta de principis que inspiren la hisenda de la Comunitat s'exerciran d'acord amb el que preveuen la Constitució, el present Estatut i la llei orgànica prevista en l'article 157.3 de la Constitució, respectant els principis de coordinació amb les hisendes estatal i local i de solidaritat entre tots els espanyols.

3. La Comunitat de Castella i Lleó i les institucions que la componen gaudixen d'identificat tractament fiscal que l'establir per les lleis per a l'Estat.

Article 83. *Relacions de la hisenda de la Comunitat amb la hisenda de l'Estat.*

1. La comunitat autònoma de Castella i Lleó disposarà dels recursos suficients per a atendre de forma estable i permanent la gestió i el desplegament de les seues competències. La comunitat autònoma de Castella i Lleó

vetlarà perquè, en els termes dels articles 138 i 139 de la Constitució Espanyola, l'Estat garantisca la realització efectiva dels principis d'igualtat i solidaritat i l'equilibri econòmic de les diverses comunitats autònomes, sense que les diferències entre els seus estatuts i competències puguen implicar, en cap cas, privilegis econòmics o socials en perjudici de Castella i Lleó.

2. La comunitat autònoma de Castella i Lleó participarà en els mecanismes d'anivellació que es dissenyen en el marc del sistema general de finançament.

3. En el marc del que estableix l'article 158.2 de la Constitució, la comunitat autònoma de Castella i Lleó participarà en el Fons de Compensació Interterritorial, d'acord amb el que estableisca la seua normativa reguladora.

4. La comunitat autònoma de Castella i Lleó vetlarà perquè es garantisca l'establiment d'un equilibri econòmic, adequat i just entre les diverses parts del territori espanyol, previst en l'article 138 de la Constitució, i participarà en els mecanismes que s'establisquen per a fer efectiu este principi, d'acord amb la seua normativa reguladora.

5. D'acord amb el principi de lleialtat institucional, es valorarà l'impacte financer, positiu o negatiu, que les disposicions generals i mesures adoptades per l'Estat tinguen sobre la Comunitat de Castella i Lleó o les adoptades per la comunitat autònoma tinguen sobre l'Estat, en un període determinat, en forma d'una variació de les necessitats de gasto o de capacitat fiscal, amb la finalitat d'establir els mecanismes d'ajust necessaris per a evitar qualsevol tipus de perjudici a la suficiència financera de la Comunitat, al desplegament de les seues competències o al seu creixement econòmic.

Ambdós administracions es facilitaran mútuament l'accés a la informació estadística i de gestió necessària per al millor exercici de les seues competències respectives, en un marc de cooperació i transparència.

6. Per a determinar el finançament que dins del sistema de finançament de les comunitats autònomes correspon a la Comunitat de Castella i Lleó es ponderaran adequadament els factors d'extensió territorial, dispersió, baixa densitat i envelliment de la població de la Comunitat.

7. La hisenda de Castella i Lleó participarà, sempre que s'establisca en el sistema general de finançament, en la suficiència del finançament de les comunitats autònomes en termes dinàmics.

8. Per a la fixació de les inversions de l'Estat a Castella i Lleó en infraestructures, es tindrà en consideració, amb caràcter prioritari, la superfície del territori de la Comunitat i s'incorporaran criteris d'equilibri territorial a favor de les zones més desfavorides.

Article 84. *Recursos financers.*

La hisenda de la Comunitat es constituïx amb:

- Els rendiments dels seus tributs propis.
- Els rendiments dels tributs cedits totalment o parcialment per l'Estat a què es referix la disposició addicional primera i de tots aquells la cessió dels quals siga aprovada per les Corts Generals.
- Les assignacions a càrrec dels Pressupostos Generals de l'Estat.
- Els recàrrecs sobre impostos estatals.
- Les transferències procedents del Fons de Compensació Interterritorial, d'acord amb la seua normativa reguladora.
- Els ingressos procedents de la Unió Europea.
- Els ingressos procedents d'altres organismes nacionals i internacionals.
- El producte de l'emissió de deute i el recurs al crèdit.

- i) Els rendiments del patrimoni de la comunitat autònoma i els altres ingressos de dret privat.
- j) El producte de les multes i sancions en l'àmbit de la seua competència.
- k) Qualsevol altre tipus de recursos que li corresponguen, en virtut del que disposen les lleis.

Article 85. *Altres recursos.*

La comunitat autònoma i les entitats locals afectades participaran en els ingressos corresponents als tributs que l'Estat pugua establir per a recuperar els costos socials produïts per activitats contaminants o generadores de riscos d'especial gravetat per al medi, en la forma que establisca la llei creadora del gravamen.

Article 86. *Organització i competències de la hisenda de la Comunitat.*

1. Les competències normatives i les competències de gestió, liquidació, recaptació i inspecció dels tributs el rendiment de les quals estiga cedit a la Comunitat de Castella i Lleó, així com la revisió dels actes dictats en via de gestió dels dits tributs, s'exerciran en els termes fixats en la llei orgànica prevista en l'article 157.3 de la Constitució, sense perjudici de la col·laboració que pugua establir-se amb l'Administració de l'Estat en l'àmbit previst per la llei que fixe l'abast i condicions de la cessió.

2. Les funcions d'aplicació dels tributs propis de la Comunitat i les que, en el marc de la Llei Orgànica prevista en l'article 157.3 de la Constitució Espanyola, s'atribuïsquen a la Comunitat de Castella i Lleó en matèria de tributs cedits, totalment o parcialment, seran exercides pels òrgans o ens públics que la Comunitat establisca en cada moment.

3. Amb este fi, es podrà crear per llei de Corts un organisme amb personalitat jurídica pròpia per a la gestió, recaptació, liquidació, inspecció i revisió dels tributs propis i cedits. En tot cas, l'Administració Tributària de l'Estat i la de la Comunitat fomentaran els mitjans de col·laboració i coordinació que consideren oportuns, en especial quan així ho exigisca la naturalesa del tribut.

Article 87. *Deute públic i crèdit.*

1. La comunitat autònoma de Castella i Lleó podrà concertar operacions d'endeutament per a finançar gastots d'inversió en els termes que autoritze la corresponent llei de les Corts de Castella i Lleó.

2. El volum i les característiques de les operacions s'establiran d'acord amb l'ordenament general de la política creditícia i en coordinació amb l'Estat.

3. Els valors emesos tindran la consideració de fons públics a tots els efectes.

4. Igualment podrà concertar operacions de crèdit per un termini inferior a un any a fi de cobrir les seues necessitats transitòries de tresoreria.

5. El que establixen els apartats anteriors s'ajustarà al que disposa la Llei Orgànica prevista en l'article 157.3 de la Constitució.

Article 88. *Patrimoni.*

1. El patrimoni de la comunitat autònoma de Castella i Lleó estarà integrat per tots els béns dels què esta siga titular, estiguen o no adscrits a algun servici o ús públic de la Comunitat i siga quina siga la seua naturalesa i el títol d'adquisició.

2. Una llei de les Corts de Castella i Lleó regularà el règim jurídic del patrimoni de la comunitat autònoma, així com la seua administració, conservació i defensa.

Article 89. *Pressupostos.*

1. Els Pressupostos Generals de la Comunitat constituïran l'expressió xifrada conjunta i sistemàtica de les obligacions que com a màxim poden reconèixer i dels drets que prevegen liquidar durant el corresponent exercici. Tindran caràcter anual i inclouran la totalitat dels gastots i ingressos dels organismes i entitats que la integren, i en estos es consignarà l'import dels beneficis fiscals que afecten els tributs atribuïts a la Comunitat de Castella i Lleó.

2. Correspondrà a la Junta de Castella i Lleó l'elaboració dels Pressupostos de Castella i Lleó i a les Corts de Castella i Lleó el seu examen, esmena, aprovació i control. La Junta presentarà el projecte de pressupostos a les Corts de Castella i Lleó abans del 15 d'octubre de cada any. Si no és aprovat abans del primer dia de l'exercici econòmic corresponent, quedaran automàticament prorrogats els de l'any anterior fins a l'aprovació del nou.

3. Els Pressupostos de la Comunitat es presentaran equilibrats, s'orientaran al compliment dels objectius de política econòmica, compliran els objectius d'estabilitat pressupostària establits per a l'exercici pels principis i la normativa estatal, i la seua elaboració i gestió s'efectuarà amb criteris homogenis als de l'Estat, de manera que siga possible la seua consolidació.

4. L'elaboració dels Pressupostos de la Comunitat podrà emmarcar-se en un escenari econòmic plurianual compatible amb el principi d'annualitat pel qual es regix l'aprovació i execució pressupostària.

5. La comptabilitat de la Comunitat s'adaptarà al Pla General de Comptabilitat Pública que s'establisca per a tot el sector públic.

Article 90. *Consell de Comptes.*

1. El Consell de Comptes, dependent de les Corts de Castella i Lleó, realitzarà les funcions de fiscalització externa de la gestió econòmica, financera i comptable del sector públic de la comunitat autònoma i la resta d'ens públics de Castella i Lleó, sense perjudici de les competències que corresponen al Tribunal de Comptes, d'acord amb la Constitució.

2. Una llei de Corts regularà les seues competències, organització i funcionament.

TÍTOL VII

Reforma de l'Estatut

Article 91. *Procediment.*

La reforma del present estatut d'autonomia s'ajustarà al procediment següent:

1. La iniciativa de la reforma davant de les Corts de Castella i Lleó correspondrà a una tercera part dels seus membres o a la Junta de Castella i Lleó.

2. La proposta de reforma requerirà, en tot cas, l'aprovació de les Corts de Castella i Lleó per majoria de dos terços i la posterior aprovació de les Corts Generals mitjançant una llei orgànica.

3. Aprovada la proposta de reforma per les Corts de Castella i Lleó, es remetrà al Congrés dels Diputats. Les Corts de Castella i Lleó elegiran d'entre els seus membres una delegació per a participar en la tramitació de la proposta al si d'una comissió mixta paritària constituïda d'acord amb el procediment que preveja el Reglament del Congrés dels Diputats.

4. Les Corts de Castella i Lleó podran retirar amb la majoria qualificada que determine el seu reglament la

proposta de reforma en qualsevol moment de la tramitació en les Corts Generals, abans que siga aprovada de forma definitiva. En este cas no s'aplicarà el que disposa l'apartat següent.

5. Si la proposta de reforma no és aprovada per les Corts de Castella i Lleó o per les Corts Generals, no podrà ser sotmesa novament a debat i votació d'aquelles fins que haja transcorregut almenys un any.

Disposició addicional primera. *Tributs cedits.*

1. Se cedix a la Comunitat de Castella i Lleó el rendiment dels tributs següents:

1r. Impost sobre la Renda de les Persones Físiques, amb caràcter parcial.

2n. Impost sobre el Patrimoni.

3r. Impost sobre Successions i Donacions.

4t. Impost sobre Transmissions Patrimonials i Actes Jurídics Documentats.

5t. Els tributs sobre el joc.

6t. L'Impost sobre el Valor Afegit, amb caràcter parcial.

7m. L'Impost Especial sobre la Cervesa, amb caràcter parcial.

8u. L'Impost Especial sobre el Vi i Begudes Fermentades, amb caràcter parcial.

9é. L'Impost Especial sobre Productes Intermedis, amb caràcter parcial.

10é. L'Impost Especial sobre l'Alcohol i Begudes Derivades, amb caràcter parcial.

11é. L'Impost Especial sobre Hidrocarburs, amb caràcter parcial.

12é. L'Impost Especial sobre les Labors del Tabac, amb caràcter parcial.

13é. L'Impost Especial sobre l'Electricitat.

14é. L'Impost Especial sobre Determinats Mitjans de Transport.

15é. L'Impost sobre les Vendes Detallistes de Determinats Hidrocarburs.

2. El contingut d'esta disposició es podrà modificar mitjançant un acord del Govern amb la Comunitat, que serà tramitat pel Govern com a projecte de llei. A este efecte, no es considerarà reforma de l'Estatut la modificació d'esta disposició ni la modificació o supressió de qualsevol dels recursos que s'hi mencionen.

3. L'abast i condicions de la cessió seran establits per la comissió mixta a què es referix la disposició transitòria primera que, en tot cas, les referirà a rendiments a la comunitat autònoma.

Disposició addicional segona. *Convergència interior.*

En l'exercici de les seues competències, la Junta de Castella i Lleó elaborarà un Pla Plurianual de Convergència Interior, amb l'objectiu d'eliminar progressivament els desequilibris econòmics i demogràfics entre les províncies i territoris de la Comunitat.

Sobre la proposta del dit pla s'informarà la Comissió de Cooperació prevista en l'article 59 d'este estatut d'autonomia a fi de coordinar les actuacions d'ambdós administracions.

El dit pla serà sotmés a l'aprovació de les Corts de Castella i Lleó.

Disposició addicional tercera. *Mitjans de comunicació públics.*

1. La Comunitat de Castella i Lleó podrà disposar de mitjans de comunicació social de titularitat i gestió pública, incloent-hi un canal de televisió. Una llei de Corts en regularà l'organització i el control parlamentari.

2. Els mitjans de comunicació de titularitat pública promouran especialment en la seua programació els valors essencials de la identitat de Castella i Lleó reconeguts en l'article 4 del present estatut i els drets i principis rectoris reconeguts en el títol I.

Disposició transitòria primera. *Comissió Mixta.*

1. A fi de transferir a la Comunitat les competències, atribucions i funcions que li corresponen segons el present estatut, es constituirà una comissió mixta paritària, integrada per representants de l'Administració de l'Estat i de la Comunitat; estos últims elegits per les Corts de Castella i Lleó per un procediment que assegure la representació de les minories. Estos representants donaran compte periòdicament de les seues gestions a les Corts de Castella i Lleó.

2. Els acords de la Comissió Mixta adoptaran la forma de proposta al Govern, que les aprovarà mitjançant un real decret; Aquells figuraran com a annexos a este, i es publicaran en el «Boletín Oficial del Estado» i en el «Boletín Oficial de Castilla y León».

3. La transferència de servicis operarà de ple dret la subrogació de la comunitat autònoma en les relacions jurídiques referides als dits servicis en què siga part l'Estat. Així mateix, la transferència de servicis implicarà la de les titularitats que sobre estos recaiguen i les dels arxius, documents, dades estadístiques i procediments pendents de resolució. El canvi de titularitat en els contractes d'arrendaments de locals afectes als servicis que es transferisquen no donarà dret a l'arrendador a extingir o modificar el contracte.

4. Els funcionaris adscrits a servicis de titularitat estatal o a altres institucions públiques que resulten afectades pels traspessos, passaran a dependre de la Comunitat, i els seran respectats tots els drets de qualsevol orde i naturalesa que els corresponguen en el moment del traspàs, inclús el de participar en els concursos de trasllat que convoque l'Estat en igualtat de condicions amb la resta de funcionaris.

5. Per a preparar els traspessos i per a verificar-los per blocs orgànics de naturalesa homogènia, la Comissió Mixta de Transferències estarà assistida per comissions sectorials d'àmbit nacional, agrupades per matèries, la comesa fonamental de les quals serà determinar, amb la representació de l'Administració de l'Estat, els traspessos de competències i de mitjans personals, financers i materials que haja de rebre la comunitat autònoma.

6. Les comissions sectorials traslladaran les seues propostes d'acord amb la Comissió Mixta, que les haurà de ratificar.

Disposició transitòria segona. *Aplicació transitòria de la legislació estatal.*

Mentres les Corts Generals no elaboren les lleis a què es referixen la Constitució i el present estatut, i les de Castella i Lleó legislen sobre les matèries de la seua competència, continuaran en vigor les actuals lleis i disposicions de l'Estat que es referixen a les dites matèries, sense perjudici que el seu desplegament legislatiu, si és el cas, i la seua execució siguen duts a terme per la comunitat autònoma en els supòsits previstos en este estatut.

Disposició transitòria tercera. *Segregació d'enclavaments.*

1. Perquè un territori o municipi que constitueixca un enclavament pertanyent a una província integrada a la comunitat autònoma de Castella i Lleó puga segregarse d'esta i incorporar-se a una altra comunitat autònoma serà necessari el compliment dels requisits següents:

a) Sol·licitud de segregació, formulada per tots els ajuntaments interessats, mitjançant un acord adoptat amb el vot favorable de les dos terceres parts del nombre

de fet i, en tot cas, de la majoria absoluta dels membres de cada una de les dites corporacions.

b) Informes de la província a què pertanga el territori, municipi o municipis a segregar i de la comunitat autònoma de Castella i Lleó, favorables a esta segregació, a la vista de les majors vinculacions històriques, socials, culturals i econòmiques amb la comunitat autònoma a què se sol·licite la incorporació. A este efecte, la comunitat autònoma de Castella i Lleó podrà realitzar enquestes i altres formes de consulta a fi d'arribar a una resolució més motivada.

c) Referèndum entre els habitants del territori, municipi o municipis que pretenguen la segregació, aprovat per majoria dels vots vàlids emesos.

d) Aprovació per les Corts Generals, mitjançant una llei orgànica.

2. En tot cas, el resultat d'este procés quedarà pendent del compliment dels requisits d'agregació exigits per l'Estatut de la comunitat autònoma a què es pretén la incorporació.

Disposició derogatòria.

A l'entrada en vigor del present estatut d'autonomia quedaran derogades totes les disposicions del mateix rang o inferior que s'hi oposen.

Disposició final.

El present estatut entrarà en vigor el mateix dia en què es publique la llei orgànica de la seua aprovació per les Corts Generals en el «Boletín Oficial del Estado».

Per tant,

Mane a tots els espanyols, particulars i autoritats, que complisquen esta llei i que la facen complir.

Madrid, 30 de novembre de 2007.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
JOSÉ LUIS RODRÍGUEZ ZAPATERO

20636 *LLEI ORGÀNICA 15/2007, de 30 de novembre, per la qual es modifica la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal en matèria de seguretat viària. («BOE» 288, d'1-12-2007.)*

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegem i entenguen esta llei.

Sapieu: Que les Corts Generals han aprovat la llei següent i jo la sancione.

PREÀMBUL

Entre les resolucions aprovades com a conseqüència del debat sobre l'Estat de la Nació de 2006 s'inclou el número dènou, en la qual es declara, entre altres aspectes, que el Congrés dels Diputats considera oportú impulsar la modificació del Codi Penal, tenint en compte les diferents propostes que s'estan estudiant en la Comissió de Seguretat Viària del Congrés dels Diputats, amb l'objectiu de definir amb major rigor tots els delictes contra la seguretat del trànsit i els relacionats amb la seguretat viària, a fi d'evitar que determinades conductes qualificades com de violència viària puguem quedar impunes.

La reforma sobre els delictes contra la seguretat viària compta amb un ampli consens dels grups parlamentaris entorn de les propostes formulades davant de la Comissió sobre Seguretat Viària. Per això, es presenta esta proposició de llei orgànica de reforma del Codi Penal en matèria de Seguretat Viària, el contingut bàsic de la qual persegueix, d'una banda, incrementar el control sobre el risc tolerable per la via de l'expressa previsió d'excessos de velocitat que s'han de considerar perillosos o de nivells d'ingesta alcohòlica que hagen de merèixer la mateixa consideració. A partir d'eixa estimació de font de perill es regulen diferents graus de conducta injusta, que tracen un arc que va des del perill abstracte fins al perceptible menyspreu per la vida dels altres, com ja preveia el Codi. Les penes i conseqüències s'incrementen notablement, en especial, pel que fa a la privació del permís de conduir, i a això s'afeg la no menys severa possibilitat de considerar instrument del delicte el vehicle de motor o ciclomotor, amb vista a disposar el seu comís.

Igual que succeïx en el dret vigent, s'oferix una específica regla per a salvar el concurs de normes quan s'haja ocasionat, a més del risc previngut, un resultat lesiu. En este cas s'apreciarà tan sols la infracció més greument penada, i s'aplicarà la pena en la seua mitat superior i es condemnarà, en tot cas, el rescabament de la responsabilitat civil que s'haja originat. La negativa a sotmetre's a les proves legalment establides per a detectar el grau d'alcoholèmia o d'impregnació tòxica, en canvi, perd l'innecessari qualificatiu de delicte de desobediència i passa a ser autònomament castigada.

Una criticada absència era la conducció de vehicles pels qui hagen sigut privats, judicialment o administrativament, del dret a fer-ho per pèrdua de vigència d'este. És cert que alguns casos podrien considerar-se com a delictes de trencament de condemna o de desobediència, però no tots; per això, s'ha considerat més àgil i necessari reunir totes eixes situacions possibles en un sol precepte sancionador.

La creació del Centre de Tractament de Denúncies automatitzades, a més de la pràctica de la delegació amb una casuística molt variada, així com la necessitat d'acurtar els terminis de tramitació de les sancions, sense minva de les garanties del sancionat, urgix a dur a terme una modificació del Reial Decret Legislatiu 339/1990, de 2 de març, pel qual s'aprova el Text articulat de la Llei sobre Trànsit, Circulació de Vehicles de Motor i Seguretat Viària.

La modificació que es proposa comporta la supressió del paràgraf tercer de la disposició addicional quarta de la Llei 6/1997, de 14 d'abril, d'Organització i Funcionament de l'Administració General de l'Estat, que és la que atribueix als delegats i subdelegats del Govern la competència per a sancionar les infraccions previstes en la Llei de Seguretat Viària.

La modificació de la Llei de Seguretat Viària es referix a l'article 68 sobre Competències, per a atribuir la competència sancionadora als caps de Trànsit, i preveu de manera expressa la possibilitat que estos deleguen en el director del Centre de Tractament de Denúncies Automatitzades en les infraccions detectades a través de mitjans de captació i reproducció d'imatges que permeten la identificació del vehicle.

Com a conseqüència de la modificació anterior, es modifica també l'article 80, sobre Recursos, ja que, amb la nova atribució de la competència, el director general de Trànsit és el competent per a resoldre el recurs d'alçada contra les resolucions sancionadores dels caps de Trànsit o del director del centre; així com l'article 82, sobre anotació i cancel·lació, perquè l'anotació de les sancions fermes greus i molt greus en el registre de conductors i d'infractors, es faça per l'òrgan competent de la direcció central de trànsit, en